

Muzeul Județean Mureș
BIBLIOTHECA MVSEI MARISIENSIS
SERIES SCIENTIAE NATURAE nr. 8

PEDAGOGIE MUZEALĂ

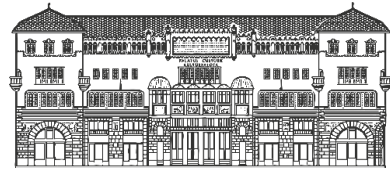
VIII

2022

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ
BIBLIOTHECA MVSEI MARISIENSIS
SERIES SCIENTIAE NATURAE NR. 8

**CONSILIUL
JUDEȚEAN
MUREȘ**

**MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ
MAROS MEGYEI MŰZEUM**

Redactor responsabil: Koppány-Bulcsú ÖTVÖS – director

Colegiul de redacție:

prof. Daniela-Ramona BOTOȘ – redactor șef

dr. Mihaela SĂMĂRGHIȚAN – membru

ing. Mihnea-Cristian TACHE – membru

Referenți științifici:

prof. univ. dr. Călin FELEZEU (Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științele Educației)

lector. univ. dr. Hadrian-Vasile CONȚIU (Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” Târgu Mureș, Facultatea de Inginerie; Colegiul Național „Alexandru Papiu Ilarian” Târgu Mureș)

dr. Rodica CIOBANU (Muzeul Național Brukenthal Sibiu, Muzeul de Istorie Naturală)

Corespondență:

Muzeul Județean Mureș

str. Mărăști nr. 8A, 540328

Târgu Mureș, România

Website: www.muzeulmures.ro

Facebook: [muzeul.mures.maros.muzeum](https://www.facebook.com/muzeul.mures.maros.muzeum)

Instagram: [@mures_county_museum](https://www.instagram.com/mures_county_museum)

Responsabilitatea asupra conținutului materialelor revine autorilor.

Coperta: dr. Mihaela Sămărghițan

© Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, 2022

ISSN 2392 – 7860

EDITURA MEGA | www.edituramega.ro
e-mail: mega@edituramega.ro

MUZEUL JUDEȚEAN MUREȘ

PEDAGOGIE
MUZEALĂ

VIII

ȘTIINȚELE NATURII

Târgu Mureș
2022

CUPRINS

Mirela Sabina RIDICHE

Proiectul cultural-educativ „Muzeul – o școală altfel”, mijloc de omagiere a savantului Emil Racoviță, la Muzeul Olteniei Craiova • The cultural-educational project “The Museum - a different kind of school”, means of homage of the scientist Emil Racoviță at the Museum of Oltenia Craiova.....7

Mariana CUZIC, Viorel CUZIC

Valorizarea relației școală – familie – muzeu – comunitate prin adaptarea activităților extracurriculare la Centrul Muzeal Ecoturistic Delta Dunării • The enhancement of the school – family – museum – community relationship by adapting extracurricular activities to the Danube Delta Eco-tourism Museum Center15

Lucia POP, Raluca MATEI

Muzeul – alternativă la activitățile educative desfășurate în grădiniță • The Museum – an alternative to the educational activities for kindergarten.....27

Amalia Daniela NICOARĂ

Proiectul educativ transdisciplinar „De la foc la opaiț” • The transdisciplinary educational project “From fire to oil lamp”37

Monica CÎRSTEA

Emoție, armonie și culoare într-o expoziție temporară – „Florile, culorile – ediția a III-a” • Emotion, harmony and color in a temporary exhibition – “Flowers, colors – third edition”.....43

Corina IORDAN

Povestea puiului de arici • The story of the hoglet 53

Daniela-Ramona BOTOȘ, Mihnea-Cristian TACHE

Activitatea de pedagogie muzeală „Să grădinărim puțin!” • Museum pedagogical activity “Let's do some gardening!”65

Medeea C. HALICI, Ovidiu C. ALBOIU

Păsările contează: legătura eternă dintre înaripate și lumea din jurul lor • Birds matter: the eternal connection between winged and the world around them77

Claudiu OLARU

Atelierul educativ „Iepurele de câmp în Câmpia Burnazului” • Educational workshop “Field rabbit in the Burnaz Plain”87

PROIECTUL CULTURAL-EDUCATIV „MUZEUL – O ȘCOALĂ ALTFEL”, MIJLOC DE OMAGIERE A SAVANTULUI EMIL RACoviȚĂ, LA MUZEUL OLTENIEI CRAIOVA

*Mirela Sabina RIDICHE*¹

¹Muzeul Olteniei Craiova, str. Popa Șapcă nr. 8,
RO-200422, Craiova, ridichemirela@gmail.com

Rezumat

Proiectul cultural-educativ „Muzeul – o școală altfel” a fost demarat la Muzeul Olteniei Craiova începând din anul 2013, ca urmare a consacrării conceptului de Școală Altfel de Ministerul Educației și Învățământului, în anul școlar 2011–2012. Prin acest proiect au fost puse la dispoziția cadrelor didactice și a elevilor, o paletă de activități didactice interactive și conferințe cu rol de îmbogățire a cunoștințelor din domeniul științelor naturii, geografiei, astronomiei ș.a. Conferințele care s-au derulat în cadrul proiectului au avut o tematică foarte diversificată, iar succesul acestora la public a putut fi cuantificat printr-un număr însemnat de participanți.

O pondere și un succes aparte l-au avut conferințele dedicate savantului de renume mondial Emil Racoviță (n. 15 noiembrie 1868 – d. 19 noiembrie 1947). Conferințele s-au derulat de regulă în luna noiembrie, ca evenimente omagiale și sub genericul „Pe urmele lui Racoviță în cercetarea științifică a peșterilor”, cu contribuția d-nei dr. Oana Chachula, biolog expert investigator, membră a Clubului Sporturilor Montane Hunedoara și specialist în chiropterologie.

Temele abordate (ex. *Viața și activitatea științifică a savantului E. Racoviță; Frumuseți nebănuite ale subteranelor din România; Liliicii – între adevăruri științifice și mitologie; Peșterile din România între conservare și exploatare turistică; Speologie pe mapamond* ș.a), au fost expuse ca videoproiecții (prezentări power point, filme) – însoțite de discuții interactive și au fost promovate în media (TV, ziare, Facebook ș.a.) și prin materiale promoționale (pliante, semne de carte ș.a.), distribuite tuturor participanților.

Conferințele au avut ca scop potențarea mai multor fațete ale educației nonformale, cu precădere ale educației științifice, ecologice și civice.

Introducere

În societatea modernă în care accesul la informație este destul de facil, iar sistemul nostru de învățământ formal pare că este în căutarea unei noi direcții, muzeele își reconsideră poziția de instituție cultural-educativă și caută permanent soluții prin care să aducă un aport din ce în ce mai mare la nevoia de cunoaștere, experimentare și educație a oamenilor, fără a neglija nevoia de agrement și recreere a acestora.

Pentru îndeplinirea funcției educative, muzeul folosește resurse și servicii care îi sunt specifice (colecții, expoziții, vernisaje, prelegeri, ghidaje, ateliere, lansări de carte, diverse materiale care susțin programe educative etc.) (Bhatia, 2009; Zbucnea, 2006, 2014), astfel că potentialul educativ al muzeelor nu poate fi neglijat, ci, dimpotrivă, poate fi consolidat și valorificat mai intens, inclusiv cu ajutorul noilor tehnologii.

Rolul pe care îl pot juca muzeele în educația nonformală a fiecărui individ a fost subliniat în diverse împrejurări, inclusiv în cadrul unei sesiuni a Organizației Națiunilor Unite (Faré, 1947).

În ultimele decenii, muzeele, îndeosebi cele de Științele Naturii, folosindu-se de mijloace muzeotehnice moderne și asimilând în bună parte programa școlară, și-au dezvoltat și reconfirmat dimensiunea lor educativă. Există un număr mare de lucrări publicate de astfel de muzee, în care sunt evidențiate programe educative de succes (activități didactice, ateliere, școli de vară), derulate în cursul anului școlar sau în vacanțe (Botoș & Pop, 2016; Botoș & Oprea, 2016; Cuzic et al., 2016; Diaconu & Matacă, 2015; Gima, 2015; Sămărghișan et al., 2015; Petrescu et al., 2019).

Conferințele dedicate publicului reprezintă, de asemenea, o categorie specială de servicii educative (Zbucnea, 2014), deși sunt o practică mai puțin răspândită în paleta de activități muzeale. Încă de la începutul secolului XX, renumitul savant Grigore Antipa (1923), recomanda acest tip de activitate muzeului pe care îl conducea (Muzeul Național de Istorie Naturală din București), în același timp el sugerând și alte direcții de dezvoltare a muzeului pentru o educație activă a publicului de toate vârstele (Serafim, 1994; Petrescu et al., 2016).

Deși atractive și diverse, în criza provocată de Pandemia Covid 19, multe dintre activitățile cu rol cultural-educativ, derulate de muzee pentru și cu publicul de toate vârstele, au fost suspendate, astfel că, din cauza restricțiilor impuse de criza sanitară, muzeele au fost și încă sunt nevoite să recurgă la mijloacele digitale și virtuale pentru a putea jongla și difuza diferite și interesante informații și conținuturi audio-vizuale. În acest context, Berceanu (2020), a observat că „Pe măsură ce gradul de disconfort și frustrare crește din pricina izolării, muzeele au început să vină ele către public cu noi oferte. Este atât un act terapeutic, cât și un mod de reasumare a rolului social al instituției muzeale, un gest de solidaritate și de înțelegere atât de necesar în vremuri deloc ușoare”. Același autor consideră că „muzeele pot reveni din nou în prim-planul instituțiilor de maximă influență la nivelul societății prin asumarea rolului paideic, prin crearea de programe interactive, prin asumarea publicului ca un partener”. Cu alte cuvinte, rămâne cert că „experiențele, resursele și interacțiunile oferite de biblioteci și muzee edifică inteligența și alimentează dragostea de cunoaștere.” (citată din *Growing Young Minds*, 2013 în Berceanu, 2020).

Descrierea Proiectului cultural-educativ „Muzeul – o școală altfel”

Proiectul cultural-educativ „Muzeul – o școală altfel”, a fost demarat la Muzeul Olteniei Craiova, începând din anul 2013, ca urmare a consacrării conceptului de Școală Altfel de Ministerul Educației și Învățământului, în anul școlar 2011–2012.

Ca și alte proiecte muzeale, proiectul nostru s-a constituit ca suport pentru susținerea programului Școala Altfel, a cărui deviză, începând cu anul școlar 2012–2013, era/este „Să știi mai multe, să fii mai bun”. Deși grupul țintă l-au reprezentat elevii de toate vârstele, activitățile/acțiunile cuprinse în proiect (conferințe cu videoproiecții, expuneri de referate, concursuri sau activități artistice tematice etc.) au avut deseori un caracter interdisciplinar și s-au adresat în egală măsură studenților și publicului larg de diverse categorii și vârste.

Conferințele pentru public au avut o pondere semnificativă în rândul activităților derulate în cadrul proiectului, iar succesul acestora a putut fi cuantificat prin numărul însemnat de participanți. De regulă, aceste conferințe au fost susținute de specialiști cu expertize în domeniul Științelor Naturii, din afara muzeului. Temele abordate au evidențiat multitudinea de aspecte naturale, sociale și culturale din diverse țări de pe harta lumii, relația omului modern cu mediul de trai, impactul factorilor antropici asupra ecosistemelor Terrei.

Un succes aparte l-au avut conferințele dedicate savantului de renume mondial – Emil Racoviță (n. 15 noiembrie 1868 – d. 19 noiembrie 1947), pe care le-am organizat cu precădere în luna noiembrie, ca evenimente omagiale și sub genericul „Pe urmele lui Racoviță în cercetarea științifică a peșterilor”, cu contribuția d-nei dr. Oana Chachula, biolog expert investigator, membră a Clubului Sporturilor Montane Hunedoara și specialist în chiropterologie

(Fig. 1–4). Dr. Oana Chachula deține o bogată experiență speologică rezultată din peste 15 ani de explorări carstice în țară, dar și în diverse expediții internaționale, organizate în Maroc, Franța, Turcia și India.

Obiectivele Conferințelor dedicate savantului român Emil Racoviță au fost următoarele:

- să readucem în atenția publicului un model de abnegație profesională, o personalitate științifică care a adus contribuții majore cercetării din România, dar și întregii umanități, prin studiile sale;
- să facem cunoscute publicului variate aspecte (paleontologice, geologice, bio-ecologice), din mediile subterane cavernicole;
- să provocăm/să stimulăm interesul publicului tânăr pentru explorarea și cercetarea ecosistemelor subterane și terestre;
- să cultivăm unele norme de comportament civic și ecologic și implicit atitudini pozitive față de lilieci și alte viețuitoare din mediul subteran și nu numai.

Temele abordate (Tabel 1), au fost expuse ca videoproiecții (prezentări power point, filme), însoțite de discuții interactive și au fost promovate în media (TV, ziare, Facebook ș.a.) și prin materiale promoționale (pliante, semne de carte ș.a.), distribuite tuturor participanților (Fig. 5–7). Un calendar al acestor conferințe și categoriile de participanți sunt redate în Tabelul 1, iar câteva aspecte din cadrul conferințelor sunt redate în Figurile 8–9.

Pentru toate Conferințele dedicate lui Emil Racoviță am folosit ca motto un citat rezultat chiar din reflecțiile savantului:

«A ști sau a nu ști, aceasta-i întrebarea!

Căci a nu ști înseamnă superstiții, egoism orb, concurență sălbatică, neînțelegere, dușmănie, război, foamete, prăpăd.

A ști înseamnă pentru omenire: organizare temeinică, activitate rațională, cooperatism, solidaritate, evoluție pașnică.

A ști înseamnă pentru om: a-ți trăi timpul de „a fi” cu mulțumire și a aștepta clipa de „a nu fi” cu seninătate».

Tabel 1: Calendarul, tematica și grupurile țintă ale conferințelor dedicate savantului de renume mondial Emil Racoviță.

Genericul Conferinței și perioada de desfășurare	Tematica (Expuneri și videoproiecții)	Participanți/Grupuri țintă
Zile omagiale Emil Racoviță 16–17 noiembrie 2014	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Viața și activitatea științifică a savantului; Primul studiu biospeologic – viețuitoare neștiute în Cueva del Drach, renumita peșteră din Insula Mallorca (Spania);</i> 2. <i>Peștera Ghețarul Scărișoara – prima peșteră din România studiată de Emil Racoviță;</i> 3. <i>Importanța științifică și turistică a Peșterilor din România;</i> 4. <i>Liliecii – între adevăruri științifice și mitologie.</i> 	Elevi de la: C. N. „Carol I” din Craiova (Prof. coordonatori: Camelia Simeanu, Ecaterina Bogdan) și C. N. „Elena Cuza”, Craiova (Prof. coordonator – Leila Podeanu).
„Pe urmele lui Racoviță în cercetarea științifică a peșterilor” 22 Noiembrie 2017	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Viața și activitatea științifică a savantului Emil Racoviță;</i> 2. <i>Frumuseți nebănuite din subteranele României;</i> 3. <i>Viețuitoare din întuneric.</i> 	Elevi de la: C. N. „Elena Cuza”, Craiova (Prof. coordonatori Leila Podeanu și Mirela Graur); C. N. „Șt. Odobleja”, Craiova (Prof. coordonator – Giurcă Ramona); Școala Postliceală „Sfântul Ștefan”, Craiova (Prof. coordonator dr. Adrian Năstase).

Genericul Conferinței și perioada de desfășurare	Tematica (Expuneri și videoproiecții)	Participanți/Grupuri țintă
<p>„Pe urmele lui Racoviță în cercetarea științifică a peșterilor” 15 Noiembrie 2017</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Viața și activitatea științifică a savantului Emil Racoviță;</i> 2. <i>Nebănuitele frumuseți ale subteranelor din România;</i> 3. <i>Speologie pe mapamond;</i> 4. <i>Peșterile din România între conservare și exploatare turistică.</i> 	<p>Studenți ai Depart. Biologie și Ingineria Mediului – Fac. de Horticultură a Universității din Craiova, (coordonator Lector univ. dr. Carmen Bălescu); Elevi de la: C. N. „Carol I” din Craiova (Prof. coordonator – Camelia Simeanu); C. N. „Elena Cuza” din Craiova (Prof. coordonator – Leila Podeanu); Școala Gimnazială „Mihai Eminescu”, Craiova (Prof. coordonator – Mihaela Dinu); Școala Postliceală Ecologică „Sfântul Ștefan”, Craiova (Prof. coordonator dr. Adrian Năstase).</p>

Legenda: C.N. – Colegiul Național

Personalitatea savantului Emil Racoviță a fost evocată și în seria de conferințe organizate de subsemnata sub genericul *Savanții României – genii inovatoare în științe biologice, educație și cultură* (în cadrul aceluiași proiect), la care au fost invitați să conferențieze d-na dr. Angela Petrescu și dl. dr. Iorgu Petrescu, cercetători cu un bogat palmares științific și cultural-educativ, din cadrul Muzeului Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” din București (Fig. 10, Fig. 11).

În luna noiembrie a anului 2020, din cauza condițiilor impuse de pandemia Covid 19, am continuat omagierea personalității lui E. Racoviță cu ajutorul tehnicii digitale, prin postări ilustrate pe pagina de Facebook a muzeului, readucând astfel în memoria publicului muzeal, deosebitele calități și merite științifice ale savantului fondator al Biospeologiei ca știință și al primului Institut de Speologie din lume. Redăm și aici un fragment de text extras din conținutul postat pe pagina de Facebook a Muzeului Olteniei Craiova, la 16 Noiembrie 2020 «*Emil Racoviță a fost printre primii naturaliști – iar în România în mod cert cel dintâi – care au atras atenția, în baza unor argumente științifice, asupra iminenței pericolelor ce decurg din neînțelegerea și exploatarea necugetată a mediului înconjurător. El a făcut primii pași în demersurile de ocrotire a naturii, susținând înființarea Comisiei pentru Monumente ale Naturii (1930). Sub auspiciile acestei Comisii, în 1935 va lua ființă primul Parc Național din țara noastră – Parcul Național Retezat, iar în 1938, prima peșteră studiată de E. Racoviță în țara noastră, respectiv Ghețarul Scărișoara (jud. Alba), care adăpostește cel mai mare și vechi bloc de gheață subterană din țară, devine primul Monument al naturii din categoria peșteri. Despre viața și opera savantului Emil Racoviță și a altor urmași ai lui, despre frumusețile și viețuitoarele tenebrelor din peșteri vom continua să vorbim în cadrul proiectului nostru cultural-educativ „Muzeul – o școală altfel”, odată ce izolarea se va încheia și activitățile didactice și educative își vor relua cursul firesc».*

Biolog pasionat și explorator polar, E. Racoviță rămâne un model pentru toate generațiile. Opera lui impresionează și astăzi, nu doar prin volum, ci mai ales prin consistență. „De la pionierat în studiul animalelor marine, la observații și descoperiri inedite în mediul subteran al peșterilor, Emil Racoviță s-a aflat într-o permanentă căutare, într-o necurmată strădanie de a înțelege și de a pătrunde în intimitatea grandiosului fenomen care este evoluția lumii” (Racoviță Gh., 1999).

Rezultate

Rezultatele așteptate din Conferințele omagiale, dedicate savantului român Emil Racoviță, sunt legate de:

- diversificarea și asimilarea de către elevi/studenti a unor cunoștințe de bio-speo-ecologie într-un cadru nonformal;
- stimularea publicului tânăr și, în special, a școlărilor, pentru formarea deprinderilor de explorare, documentare și comunicare;
- însușirea unor norme de comportament eco-civic în peșteri și alte medii de viață;
- colaborarea cu cadrele didactice din mediul preuniversitar și universitar, pentru sprijinirea unor programe de educație (Fig. 12, Fig. 13).

Concluzii

Conferințele înscrise în proiectul cultural-educativ „Muzeul – o școală altfel” s-au dovedit a fi receptate pozitiv de către profesori și elevi și, deopotrivă, de către studenți și alte categorii de public. Acest tip de activitate muzeală poate contribui la dezvoltarea personală a fiecărui participant la Conferință, prin potențarea mai multor fațete ale educației nonformale, cu precădere ale educației științifice, ecologice și civice.

BIBLIOGRAFIE

1. Antipa, Gr., 1923, Organizarea muzeelor în România. *Mem. Sect. științ., Academia Română*, Secția III, I, 9: 143–189.
2. Berceanu, E., 2020, Reafirmarea unei misiuni esențiale a muzeelor: Paideia în timp de Pandemie / Reaffirming an Essential Mission of Museums: „Paideia” During the Pandemic. *Revista muzeelor. Instituțiile muzeale în timpul crizei Covid 19*. Institutul Național pentru Cercetare și Formare Culturală (INCFC), București, nr. 1: 31–38.
3. Bhatia, A., 2009, Museum and School partnership for learning on field trips. Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy. School of Education. Colorado State University. *Spring*: 1–272 (<https://mountain-scholar.org/handle/10217/21298>).
4. Botoș, D. R., Pop, F., 2016, Programul de pedagogie muzeală „Muzeul – mai aproape de tine”. *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, IV, Muzeul Județean Mureș, Tîrgu-Mureș: 63–80.
5. Botoș, D. R., Oprea, S., 2016, Activitatea de pedagogie muzeală „Muzeul – în spatele ușilor închise”. *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, IV, Muzeul Județean Mureș, Tîrgu-Mureș: 89–100.
6. Cuzic, M., Doxan, L., Tone, M., 2016, Programul de educație muzeală „Natura, prietena mea” în anul școlar 2013–2014, la Centrul Muzeal Ecoturistic Delta Dunării. *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, IV, Muzeul Județean Mureș, Tîrgu-Mureș: 35–42.
7. Diaconu, F., Matacă, S. Ș., 2015, Activități interactive pe teme de protecția mediului la Secția de Științele Naturii a Muzeului Regiunii Porțile de Fier. *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, III, Muzeul Județean Mureș, Tîrgu-Mureș: 57–64.
8. Faré, M., 1947, Le rôle du musée dans l' éducation. *Stage d' études pratique sur l' éducation pour le développement de la compréhension internationale 1947*. Organisation des Nations unites. Pour l'éducation, la science et la culture. Paris, 25 aout 1947.
9. Gima, L., 2015, Creativitatea și corpul uman. *MUSEUM Studii și comunicări*, XIV, Muzeul Viticulturii și Pomiculturii Golești – Argeș, Editura Tiparg, Pitești: 123–131.
10. Petrescu A., Purdescu F., Diaconescu A. M., Benchechi L., Petrescu I., 2016, Valorificarea științifică, educativă și culturală a colecției de ornitologie, parte a patrimoniului Muzeului Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” – istoric și perspective. *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, IV, Muzeul Județean Mureș, Tîrgu-Mureș: 7–24.
11. Petrescu A., Petrescu A-M., Purdescu F., Benchechi L., 2019. Școala de vară la Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” București – modulul de ornitologie. *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, VI, Muzeul Județean Mureș, Tîrgu Mureș: 7–20.
12. Racoviță, Gh., 1999, *A ști sau a nu ști. Adevărurile vieții lui Emil Racoviță*, Editura Academiei Române, București.

13. Sămărghitan, M., Butiurcă, A., Popa, I.-C., 2015, Școala și Muzeul – Parteneriat pentru educație. *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, III, Muzeul Județean Mureș, Tîrgu-Mureș: 85–92.
14. Serafim, R., 1994, Le Museum et l'École. *Trav. Mus. Nat. His. Nat. Gr. Antipa*, 34, Bucharest: 565–571.
15. Zbucnea, A., 2006, Educația formală și informală în muzee. *Revista Muzeelor*, nr.1, http://www.revistamuzeelor.ro/arhpdf/2006_01_05.pdf.
16. Zbucnea, A., 2014, *Marketing muzeal pentru nonmarketeri*. Editura Tritonic Books. București, 152 pp.
17. *** <https://www.speologie.org/articol/emil-racovita-sti-sau-nu-sti-aceasta-este-intrebarea>

**THE CULTURAL-EDUCATIONAL PROJECT "THE MUSEUM – A DIFFERENT KIND OF SCHOOL", MEANS OF HOMAGE OF THE SCIENTIST EMIL RACOVIȚĂ AT THE MUSEUM OF OLTENIA CRAIOVA
(Abstract)**

The cultural-educational project "The Museum – a different kind of school" was accomplished by the Oltenia's Museum from Craiova, beginning with 2013 as a result of defining the concept of "Different kind of School" by the Ministry of Education in the school year 2011–2012. Through this project, there were made some sort of teaching activities and conferences for teachers and for the students as well with the purpose of developing the knowledge in different areas such as nature sciences, geography, astronomy. The organised-inside-project conferences had various themes, and the success could be measured by the big amount of participants. There were some conferences with a particular importance, such as the ones about the renowned scientist Emil Racoviță (b. November 15, 1868 – d. November 19, 1947). The conferences took place on November as reverential events, under the motto "On the footsteps of Racoviță in the scientific research of the caves" with the contribution of Ms. Oana Chachula Phd., biologist expert investigator, member of the Mountain Sports Club from Hunedoara and specialist in chiropterology.

The discussed subjects (i.e. *The life and the scientific activity of Emil Racoviță; Unsuspected beauties of the undergrounds from Romania; The bats – between scientific truths and mythology; The Caves from Romania, between conservation and sightseeing exploitation; Speleology worldwide* and so on...) were exposed as video projections (power point presentations, movies) and discussions and also these have been promoted in media (TV, newspapers, Facebook) and throughout other promotional materials (folders, bookmarks) which were given to the participants.

The purpose of these conferences was the promoting of nonformal education, especially in the field of scientific education, ecological education and civic education.

Fig. 1, 2: Afiș și roll-up de promovare Conferință (foto dreapta: Dr. Mirela Sabina Rădiche și Dr. Oana Chachula).

Fig. 3, 4: Videoproiecții susținute de Dr. Oana Chachula, biolog expert investigator, specialist în chiropterologie.

Fig. 5, 6, 7: Materiale și mijloace de promovare Conferințe (pliante, semn de carte, TV).

Fig. 8, 9: Aspecte din cadrul Conferințelor dedicate savantului Emil Racoviță: elevi și studenți participanți.

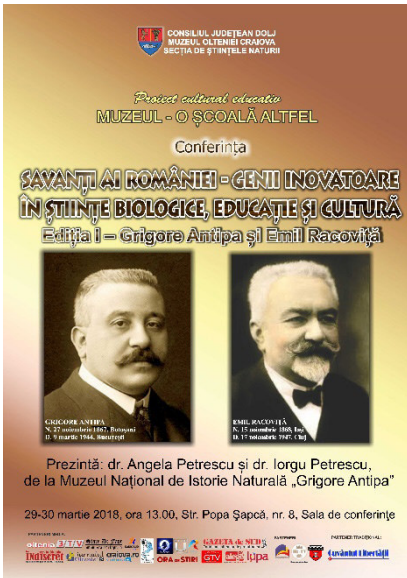

Fig. 10, 11: Afiș și pliant de promovare a Conferinței Savanții României – genii inovatoare în științe biologice, educație și cultură, ediția I – Grigore Antipa și Emil Racoviță.

Fig. 12, 13: Aspecte din cadrul conferințelor dedicate savantului Emil Racoviță: colaborarea cu cadrele didactice din mediul preuniversitar și universitar.

VALORIZAREA RELAȚIEI ȘCOALĂ – FAMILIE – MUZEU – COMUNITATE PRIN ADAPTAREA ACTIVITĂȚILOR EXTRACURRICULARE LA CENTRUL MUZEAL ECOTURISTIC DELTA DUNĂRII

Mariana CUZIC¹, Viorel CUZIC¹

¹Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Gavrilă Simion Tulcea, str. Progresului nr.32,
RO-820009 Tulcea, marianacuzic@yahoo.com

Rezumat

În timpul pandemiei de COVID-19, Institutul de Cercetări Eco Muzeale *Gavrilă Simion* din Tulcea (ICEM), a fost nevoit să își regândească strategiile de a menține și consolida relația Școală – Familie – Muzeu – Comunitate, prin adaptarea activităților extracurriculare la noua realitate a vieții contemporane. Personalul de specialitate din muzee și-a continuat activitatea pentru o re-asumare a misiunii educative a muzeului, cu un nou program muzeal-educativ, la care s-au adăugat conținuturi digitale atractive pentru copii, adolescenți, familie și comunitate.

Pe plan local, Centrul Muzeal Ecoturistic Delta Dunării (CMEDD) este cunoscut ca o instituție deschisă publicului, cu un personal calificat, prietenos și implicat în viața comunitară. Din acest motiv, până la declanșarea pandemiei de COVID-19, publicul vizitator a beneficiat de activități muzeal-educative desfășurate la muzeu, prin valorificarea patrimoniului deținut de instituție; ulterior, au fost desfășurate activități on-line și mixte prin care s-a dorit valorizarea unor proiecte individuale sau în echipă.

Introducere

Pandemia de COVID-19 a pus la grea încercare și Institutul de Cercetări Eco Muzeale *Gavrilă Simion* din Tulcea, nevoit să își regândească strategiile de a menține treaz interesul unui public variat și încercat emoțional. Pe lângă munca din spatele colecțiilor (inventariere, conservare, completarea fișelor de conservare-restaurare și rapoartelor de specialitate), personalul de specialitate din muzee, s-a adaptat rapid și a continuat activitatea pentru o re-asumare a misiunii educative a muzeului, indiferent de modul în care are loc: fizic, digital, ori mixt. A fost creat un nou program muzeal-educativ în care s-au adăugat conținuturi digitale atractive pentru a ține muzeele aproape de public, astfel încât o expoziție, un vernisaj sau alte activități educative să fie doar *la un click distanță*.

Prin regândirea strategiei și modalităților de a informa omul/vizitator, luând în considerare criza pe care o traversăm (muzeele fiind închise publicului o perioadă și apoi restricționarea accesului în spațiile expoziționale cu respectarea traseelor indicate de către muzeografi, supraveghetori, pe un singur circuit), s-au avut în vedere valorile și nevoile publicului cărui ne-am adresat pentru realizarea unui feed-back pozitiv.

Din anul 2020, activitățile extracurriculare s-au desfășurat în contextul pandemiei de COVID-19, dar nici o pandemie, nici un virus și nici o boală, nu pot fi mai puternice decât capacitatea de adaptare a copiilor. Cu ajutorul sloganului *Totul va fi bine!*, copiii au dat dovadă de curaj și inspirație pentru a se afirma conform naturii lor și pentru a „cultiva” relația Școală – familie – muzeu – comunitate.

Materiale și metode

Până în luna martie 2020, odată cu criza COVID-19, programele muzeal-educative s-au desfășurat fizic la muzeu prin valorificarea bogatului patrimoniu al Centrului Muzeal Ecoturistic Delta Dunării (Acvariu), prezentat în expoziții permanente și temporare.

În ceea ce privesc proiectele realizate la sediul muzeului sau online, din cadrul programelor muzeal-educative pentru anii școlari 2019–2020, 2020–2021, acestea s-au desfășurat în parteneriat cu instituțiile de învățământ având drept scop, menținerea și dezvoltarea relației Școală – familie – muzeu – comunitate.

Oferta educațională cuprinsă în parteneriat a fost organizată pe cicluri, preșcolar, primar, gimnazial și liceal și adaptată fiecărui grup de vârstă și în funcție de modul în care s-au desfășurat: fizic, digital ori mixt.

Instituții de învățământ partenere:

- Grădinițele cu Program Prelungit: nr. 2, 3, 4, 12, 14, 17, 18 Tulcea;
- Grădinița *Dumbrava Minunată* Tulcea;
- Grădinița/Colegiul Agricol *Nicolae Cornățeanu* Tulcea;
- Grădinița *Tic – Pitic* Tulcea;
- Grădinița/Colegiul *Anghel Saligny* Tulcea;
- Grădinița/Liceul Teoretic *Ion Creangă* Tulcea;
- Grădinița *Sf. Nichita Romanul* Tulcea;
- Grădinița/Școala Gimnazială *Ion Luca Caragiale* Tulcea;
- Grădinița/Școala Gimnazială *Frecăței*;
- Grădinița/Școala Gimnazială *Jijila*;
- Grădinița/Școala Gimnazială *Jurilovca*;
- Grădinița/Școala Gimnazială *Sălcioara*;
- Grădinița/Școala Gimnazială *Ciucurova*;
- Grădinița/Școala Gimnazială *Nufăru*;
- Grădinița *Căsuța de turtă dulce* Constanța;
- Școala Gimnazială Nr. 12 Tulcea;
- Școala Gimnazială *Alexandru Ciucurencu* Tulcea;
- Școala Gimnazială *Ioan Nenițescu* Tulcea;
- Școala Gimnazială *Traian Coșovei* Somova;
- Școala Gimnazială *Nifon Bălășescu* Tulcea;
- Școala Gimnazială *Elena Doamna* Tulcea;
- Școala Gimnazială Specială nr.1 Tulcea;
- Școala Gimnazială *Constantin Găvănea* Tulcea;
- Școala Gimnazială *Murighiol*;
- Școala Gimnazială *Mahmudia*;
- Școala Gimnazială *Mihail Kogălniceanu*;
- Școala Gimnazială *Sarinasuf*;
- Școala Gimnazială *Văcăreni*;
- Liceul Tehnologic *Ion Mincu* Tulcea;
- Liceul de Arte *George Georgescu* Tulcea;
- Școala Profesională *Danubius* Tulcea;
- Liceul Teoretic *Grigore Moisil* Tulcea;
- Colegiul Dobrogean *Spiru Haret* Tulcea.

Activități de valorificare a patrimoniului muzeal din CMEDD

Publicul vizitator a avut posibilitatea de a parcurge atât expozițiile permanente, cât și pe cele temporare, alături de personalul de specialitate al muzeului, cu mențiunea că, ghidajul s-a făcut doar până în luna martie 2020. După această dată, în perioada stării de urgență, o parte dintre activitățile extracurriculare au fost suspendate, dar s-au păstrat parteneriatele existente care s-au desfășurat online.

Începând cu data de 15 mai 2020, starea de urgență a fost înlocuită cu starea de alertă și muzeul s-a deschis pentru vizitare, cu respectarea măsurilor de protecție legate de distanțarea fizică și igienă. Din păcate, toamna a adus un nou val de îmbolnăviri (*Informare COVID-19, Ministerul Sănătății din România, <http://www.ms.ro/coronavirus-covid-19/>*), iar în muzeu s-au desfășurat activități cu noi reguli de vizitare.

Servicii culturale de care au beneficiat grupurile-țintă: populația școlară, publicul tânăr și adult:

1. Expoziții permanente:

1.1. Centrul Muzeal Ecoturistic Delta Dunării – loc de informare științifică.

Expoziția permanentă prezintă elemente din patrimoniul natural al Rezervației Biosferei Delta Dunării. Decorul redă habitate specifice Deltei Dunării și Complexului Lagunar Razim-Sinoie, precum și altor arii protejate, ca Parcul Național Munții Măcinului. Sunt prezentate în diverse ipostaze și relații ecologice, specii de plante, reptile, păsări și mamifere (Fig. 1).

1.2. Acvariu public. Acvariul prezintă o colecție formată din pești indigeni din Delta Dunării, Marea Neagră și pești de recif, nevertebrate marine și corali din Indonezia (Fig. 1).

2. Expoziții temporare și itinerante:

2.1. Mame și pui – expoziție temporară organizată în anul 2019, în colaborare cu Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa” București și expusă publicului vizitator până în luna martie 2022.

Publicul vizitator a aflat informații despre relația mamă-pui în lumea animală și particularități ale comportamentului părinților față de pui, acesta fiind foarte diferit de la un grup de animale la altul (Fig. 2).

2.2. Fotoexpoziția Mame și pui – expoziție temporară cu fotografii care ilustrează diverse aspecte/momente din relația mamă – pui, surprinse în natură la câteva specii de păsări și mamifere din fauna Rezervației Biosferei Delta Dunării.

Instantaneele au fost realizate cu multă răbdare, pasiune și profesionalism de fotografi profesioniști: Daniel Petrescu, Iliuță Goean, Valeriu Leonov, Mihai Baciu și Antal Boncoi (Fig. 3a).

2.3. Un artist dunărean – expoziție temporară cu tablouri din oase de pește ale artistului tulcean Gheorghe Vasile, reprezentând flori, fluturi, pești și păsări; expusă în perioada 25.02.2021–25.05.2021 la CMEDD și itinerată la Complexul Muzeal de Științele Naturii Răsvan Angheluță Galați, în perioada iunie – decembrie 2021 (Fig. 3b).

2.4. Fotoexpoziția Carnavalul copiilor – o poveste din copilărie – expoziție temporară cu imagini de la evenimentele organizate de ICEM Tulcea în ultimii zece ani cu ocazia zilei de 1 Iunie și realizată în perioada 1 iunie – 31 iulie 2020 (Fig. 4).

2.5. Natura, prietena mea – expoziție temporară cu lucrări colective ale grădinițelor și școlilor partenere în programul educativ *Natura, prietena mea!*, cu participarea părinților

și a altor factori educativi ce au încheiat parteneriate cu CMEDD, în anii școlari 2018–2019, 2019–2020. Expoziția a fost deschisă pentru public și colaboratori în data de 5 iunie 2020, când s-a marcat Ziua mondială a mediului înconjurător, zi care are la bază în fiecare an o temă recomandată de Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP) (Fig. 5).

2.6. Lumea prin ochii copiilor – Totul va fi bine! – expoziție tematică online din programul *Natura, prietena mea!*, derulat în anul școlar 2019–2020 (martie – iunie), adresată copiilor, părinților și cadrelor didactice și realizată în perioada de distanțare socială, cât timp *STAȚI ACASĂ!* Ideea acestei expoziții de desene, picturi și colaje a venit ca răspuns la activitățile educative desfășurate în familie și coordonate de cadrele didactice din grădinițele și școlile tulcene, în perioada când școala s-a mutat în mediul online (Fig. 6).

3. Expuneri tematice:

Delta Dunării, paradisul florei și faunei – expunere tematică susținută în cadrul proiectului *Concursul național de creație*, ediția a IX- a, 2020, la Școala Gimnazială Specială nr. 14 din Tulcea și finalizată cu o expoziție temporară cu desene realizate de elevi la CMEDD (Fig. 7).

4. Conferințe:

Pas cu Pas prin copilărie spre un viitor de poveste – activitate coordonată de Grădinița cu Program Prelungit nr. 17, cuprinsă în programul de colaborare cu CMEDD, în anul 2021. Prin programul educativ de colaborare au avut loc activități cu prezența fizică a copiilor la grădiniță până la data 11.03.2021 și continuate online până la finalul anului școlar 2020–2021 (Fig. 8).

5. Proiecte cu finanțare europeană:

1 Iunie 2021- Sărbătoarea Copilăriei (ediția a XIII-a) – proiect cu finanțare europeană pentru promovarea valorilor culturale prin intermediul activităților extracurriculare în județul Tulcea. Activitatea a fost dedicată copilăriei și copiilor și organizată de Consiliul Județean Tulcea și Primăria Municipiului Tulcea, în parteneriat cu Centrul Cultural *Jean Bart* Tulcea, Palatul Copiilor și Institutul de Cercetări Eco-Muzeale *Gavrilă Simion* Tulcea (Fig. 9).

6. Proiecte educaționale:

6.1. Natura, prietena mea! – proiect educațional cu 80 de parteneriate încheiate în perioada octombrie 2019 – martie 2020, care a cuprins activități conform programărilor și activități online din luna mai până în iunie 2020 (Fig. 19).

6.2. Proiectul online, **Carnavalul de amintiri Lumea copiilor – Totul va fi bine! 1 iunie 2007–2020** – eveniment dedicat copiilor pentru 1 iunie 2020, Ziua Internațională a Copilului, ediția a XII – a, Tulcea (Fig. 19).

6.3. Iunie, luna copiilor! Având în vedere stimularea interesului elevilor în favoarea consumului de cultură, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale *Gavrilă Simion*, Tulcea/Centrul Muzeal Ecoturistic Delta Dunării a organizat programul muzeal – educativ **Iunie, luna copiilor!**, pentru promovarea copiilor și adolescenților tulceni, cu scopul de a stimula interesul copiilor, tinerilor și a altor structuri/factori cu rol educativ în vederea implicării în proiecte extrașcolare și încurajarea educației artistice și culturale a publicului. Activitatea a constat în: lansare de carte *Piatra de zahăr* – autoare Iris Alexandra Vavilov, elevă la Liceul

Teoretic Grigore Moisil; sesiune de autografe; minirecital de vioară, susținut de Maria Gheba, elevă la Liceul de Arte din Tulcea (Fig. 10).

7. Campanii umanitare:

7.1. Ai grijă de mediul înconjurător! – campanie de reciclare aflată la cea de-a X-a ediție, cu participarea grupelor și claselor partenere din programul *Natura, prietena mea!*, la CMEDD. Campania s-a desfășurat pe toată durata anului școlar. Pe data de 5 iunie 2020, participanții la campanie au primit diplome, bomboane și mici suveniruri din partea sponsorului din campanie, JT GRUP TULCEA (Fig. 11).

7.2. Fii și tu un Moș Crăciun! – a IX-a campanie, cu scop umanitar, desfășurată în perioada 1 decembrie 2020–25 ianuarie 2021, din programul *Sărbători de iarnă la muzeu!* Donațiile au constat în capace de plastic și, prin reciclarea lor, s-au transformat în bani, pentru a ajuta o fetiță de doi ani bolnavă de leucemie (Fig. 12).

7.3. Ingerașii Sofiei – campanie cu scop umanitar desfășurată la CMEDD prin continuarea campaniei de reciclare din programul *Sărbători de iarnă la muzeu!*, în perioada februarie – august 2021 (Fig. 13).

8. Publicații:

8.1. Broșuri: Carnavalul copiilor – o poveste din copilărie, publicație (100 de exemplare) finanțată de Consiliul Județean Tulcea. Broșura prezintă retrospectiva ultimilor doisprezece ani de Carnaval al copiilor, și oferită gratuit copiilor ce au vizitat pe 1 iunie 2021 Centrul Muzeal Ecoturist Delta Dunării (Fig. 14).

8.2. Materiale publicitare: continuarea activității de promovare a instituției prin distribuirea de materiale tipărite: afișe, broșuri, diplome, pliante tematice, articole de presă, interviuri online (Fig. 14).

Concluzii

Experiența ultimilor ani a scos în evidență faptul că obiectivele unei educații extracurriculare în muzee sunt atinse mai ales prin parteneriate care să implice colaborarea dintre muzee, unități de învățământ și alți factori educaționali.

Valorificarea cultural-educativă a patrimoniului muzeal la CMEDD în timpul pandemiei de COVID-19, s-a realizat în condiții bune, datorită abordării unui nou **program muzeal-educativ** menit să ofere experiențe noi și care să constituie instrumente de educație non-formală.

Educația prin activitățile extracurriculare cuprinse în proiectele din cadrul acestui program s-au desfășurat într-o manieră interactivă și interdisciplinară, cu scopul de a stimula un comportament creativ în diferite domenii, mai ales al copiilor de la cea mai fragedă vârstă.

Prin desen, colaj și pictură, copiii și părinții trăiesc copilăria prin intermediul jocului în casă și participă la activitățile socio-culturale în timpul pandemiei de COVID-19, care aduc bucurie și speranță tuturor. Fiecare experiență desfășurată împreună ne-a ajutat să învățăm ceva nou și să fim mai buni, mai ales că, cel mai mult, **NE-A FOST DOR UNII DE ALȚII!**

Produsele culturale oferite publicului vizitator la telefon și în mediul online, pe timp de pandemie, au favorizat creșterea substanțială a numărului de vizitatori virtuali, s-a menținut un dialog permanent cu utilizatorii de rețele sociale și astfel, au putut afla în timp despre modificările care s-au produs vis-à-vis de programul de vizitare, tarife și activități.

Va reuși, totuși, mediul online să înlocuiască interacțiunea fizică cu muzeul?

Mediul on-line a reușit să ne facă cunoscuți unui public mai mare – „prieteni” virtuali

și astfel, a crescut curiozitatea de a vizita fizic muzeul. Cu siguranță, vizitatorii, când revin în muzeu și, în special, copiii care iubesc și stăpânesc spațiul muzeal, vor fi mai recunoscători și mai receptivi la expozițiile muzeului, manifestând un interes cognitiv pentru muzeul *real*.

BIBLIOGRAFIE

1. Anton, D., 2020, Activitățile extracurriculare ca oportunități de contextualizare a învățării, *Revista electronică de resurse educaționale Educație, E-Learning și învățământ modern*, pag 12.
2. Drăcea, C., 2020, Valențe educative ale activităților extracurriculare, *Revista electronică de resurse educaționale Educație, E-Learning și învățământ modern*, pag. 43.

THE ENHANCEMENT OF THE SCHOOL-FAMILY-MUSEUM-COMMUNITY RELATIONSHIP BY ADAPTING EXTRACURRICULAR ACTIVITIES TO THE DANUBE DELTA ECO-TOURISM MUSEUM CENTER (Abstract)

During the COVID19 pandemic, the *Gavrilă Simion* Eco-Museum Research Institute in Tulcea had to rethink its strategies to maintain and strengthen the School-Family-Museum-Community relationship by adapting extracurricular activities to the new reality of contemporary life. The specialized staff of the museums continued their activity for a re-assumption of the educational mission of the museum, with a new museum-educational program, to which were added attractive digital contents for children, adolescents, family and community.

Locally, CMEDD is known as an institution open to the public, with a qualified staff, friendly and involved in community' life. For this reason, until the outbreak of the COVID-19 pandemic, the visiting public benefited from museum-educational activities carried out at the museum by capitalizing on the patrimony owned by the institution, subsequently, online and mixed activities were carried out through which it was desired to capitalize some personal or team projects.

Fig. 1: Centrul Muzeal Ecoturistic Delta Dunării – loc de informare științifică.

Fig. 2: Mame și pui – expoziție temporară.

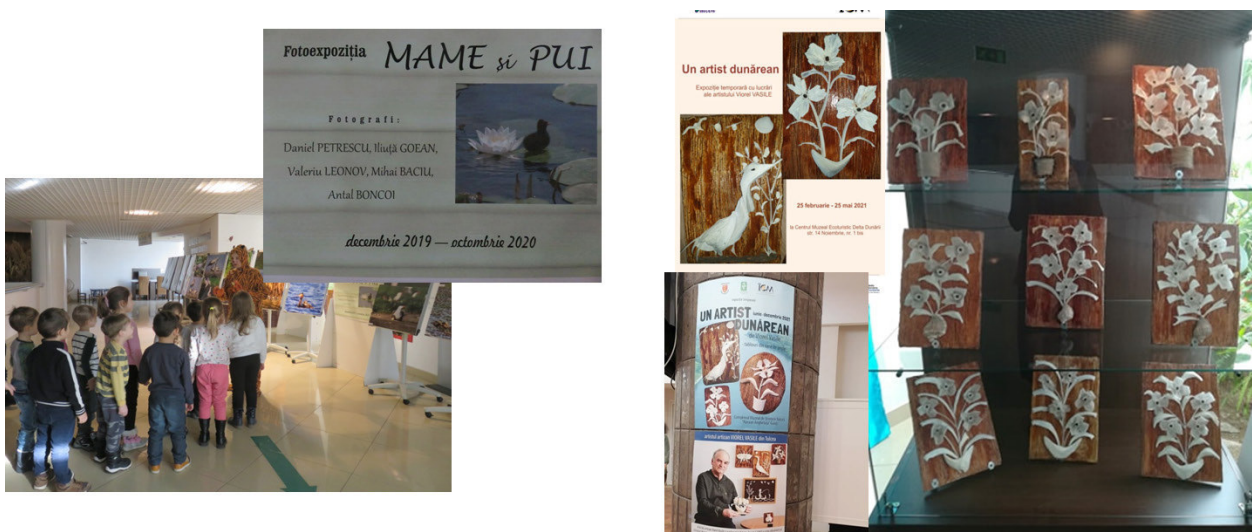

Fig. 3: a. Fotoexpoziție Mame și pui; b. Un artist dunărean – expoziție temporară.

Fig. 4: Fotoexpoziție *Carnavalul copiilor – o poveste din copilărie*.

Fig. 5: *Natura, prietena mea* – expoziție temporară.

Fig. 6: *Lumea prin ochii copiilor – Totul va fi bine!* – expoziție tematică online.

Fig. 7: Delta Dunării, paradisul florei și faunei – expunere tematică.

Proiect de colaborare

“Pas cu pas prin copilărie spre un viitor de poveste!”
Grădinița cu PP, Nr. 17 Tulcea

❖ VIZIUNE: Grădinița noastră va asigura copiilor, părinților și comunității un mediu securizant, transparent, flexibil, creativ și atractiv pentru dezvoltarea abilităților, aptitudinilor și competențelor necesare integrării cu succes în școală și societate.
❖ MISIUNE: dezvoltarea parteneriatelor grădinița – familie – comunitate; respectarea setului de valori specifice Institutului: Calitate și profesionalism, Comunicare, Spirit de echipă, Creativitate și realism, Integritate, Responsabilitate, Implicare, Toleranță, Spirit civic, Incluziune și integrare.

Centrul Muzeal Ecoturistic Delta Dunării a fost realizat prin efortul comun al Consiliului Județean Tulcea și al Institutului de Cercetări Eco-Muzeale "Gavrilă Simion" Tulcea, în cadrul unui proiect derulat prin Programul de Vecinătate România-Ucraina 2004-2006. Este secție componentă a Institutului de Cercetări Eco-Muzeale "Gavrilă Simion" Tulcea. Centrul cuprinde o expoziție permanentă, un acvariu public și diverse expoziții temporare.

Fig. 8: Pas cu Pas prin copilărie spre un viitor de poveste – proiect de colaborare.

1 Iunie
Sărbătoarea Copiilor

RECITĂRI VOCALE INSTRUMENTALE:
Adriana Grigore, Alina Sirbulescu, Alexia Grigore, Lunge, Alexandru Lițărot, Alexandru Matei, Amalia Benzo, Aneta Peneșchi, Andreea Zahra Zăgărean, Andreia Mihaela Păd, Ariana Anuștea, Bianca Istreha, Bianca Petruș, Crăciunescu Laurențiu, Elena Călin, Elena Zahra Zahra, Elisabeta Taboșet, Florin Zan, Ioana-Silviușina Lorente, Laurențiu Crăciun, Maria Brăteșchi

DANS:
Ansamblul DANUBIUS
Trupa Dance 4 You
Trupa Galaxy Kids
Trupa Girgășia
Trupa Kitty Girls
Trupa My Dream
Trupa Power Dance
Trupa Star Kids

Ateliere gratuite în aer liber:
SPIN ART
BALOANE MODELABILE
FOTOGRAFIE MAGNETICĂ

1 Iunie este cel mai bun prilej de a sărbători copilăria și copiii. Această zi de obicei o sărbătorim cu petreceri, diverse spectacole dedicate copiilor sau cu reuniuni în aer liber, toate acestea dedicate copiilor din întreaga lume.

Pentru a aduce zâmbetul pe buzele celor dragi pe care îi considerăm copiii noștri, trimitem un mesaj de sărbătoare online: **Dragi copii, să păstrați întotdeauna copilăria în suflet, ca o rază de lumină, și viața voastră va fi mult mai frumoasă, chiar de suntem la distanță unii de alții. Trăiți-vă copilăria! Nu ratați aceste momente fericite, care nu se mai întorc!**

**La mulți ani, copile!
Este 1 Iunie 2020!
Este ziua ta!**

**CARNIVAL DE AMINTIRI
1 Iunie
2007 - 2020
Lumea copiilor -
Totul va fi bine!**

Fig. 9: 1 Iunie 2021 – Sărbătoarea Copilăriei, Carnavalul de amintiri Lumea copiilor – Totul va fi bine! 1 iunie 2007-2020.

Fig. 10: Iunie, luna copiilor!, *Piatra de zahăr* – lansare de carte.

Fig. 11: Ai grijă de mediul înconjurător! – campanie de reciclare.

Fig. 12: Fii și tu un Moș Crăciun! - campanie umanitară.

Fig. 13: Ingerașii Sofiei – campanie umanitară.

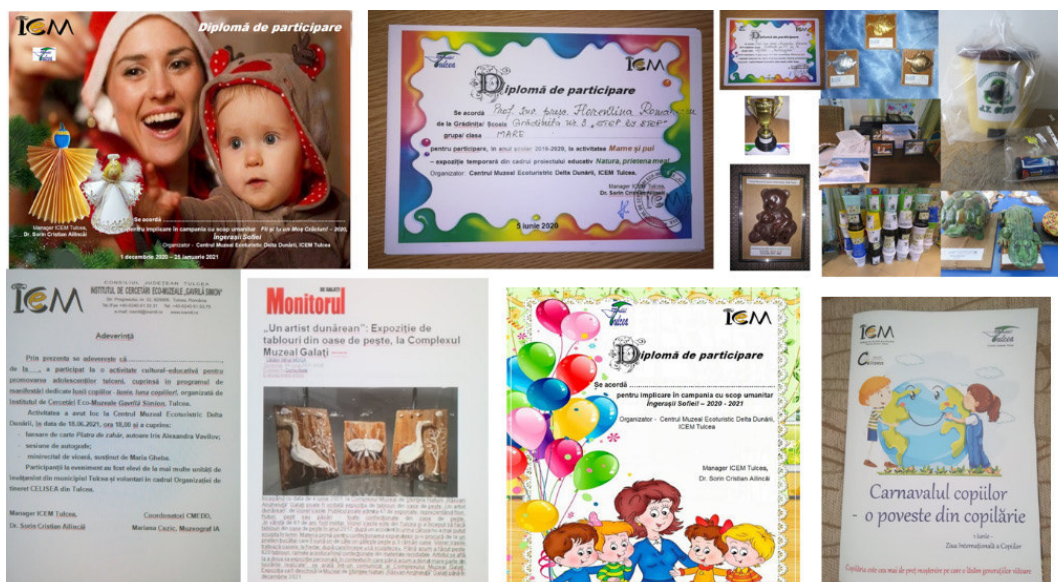

Fig. 14: Materiale didactice și publicitare.

“Persoanele care lucrează cu copii în muzee sunt cel mai bun și mai interactiv mijloc de a asigura o experiență relevantă!”
 Vă îmbrățișez cu drag,
 al vostru pentru totdeauna
Micul NEMO!
 Și..., Salutări de la Acvariu...,
 Care acvariu?
 Din Tulcea!

Vă mulțumim!
Colectivul Centrului Muzeal Ecoturistic
Delta Dunării, ICEM Tulcea

MUZEUL – ALTERNATIVĂ LA ACTIVITĂȚILE EDUCATIVE DESFĂȘURATE ÎN GRĂDINIȚĂ

Lucia POP¹, Raluca MATEI²

¹Grădinița cu Program Prelungit „Arlecchino”, str. Lebedei nr. 17,
RO-540203 Târgu-Mureș, lucia_pop21@yahoo.com

²Grădinița cu Program Prelungit Nr. 6, str. Mărăști nr. 1,
RO-540328 Târgu-Mureș, raluca8220@yahoo.com

Rezumat

Activitățile la muzeu, ca alternativă la activitățile desfășurate în grădiniță, dau posibilitate copiilor:

– să evadeze din matca microgrupului social din care fac parte în grădiniță, oferindu-le ocazia socializării cu alți preșcolari, din diferite unități de învățământ în cadrul unor confruntări de cunoștințe și deprinderi, de abilități și aptitudini, fapt ce duce, indiscutabil, la dezvoltarea personalității acestora;

– să exploreze tot ceea ce muzeul le oferă, ca și resurse materiale și informaționale;

– să-și manifeste emoțiile și sentimentele pe care le trăiesc.

Activitățile de pedagogie muzeală propuse în cadrul acestor activități, pe domenii experiențiale, vin să capteze atenția preșcolarilor și toată dragostea lor sinceră pentru animale și plante, învățându-i cum să le ocrotească.

Introducere

A vorbi despre pedagogie muzeală devine o provocare nu numai teoretică, dar și expresia unei oportunități de conturare a unor practici eficiente de ordin formativ, în completarea activităților școlare curente, cu atât mai mult, în actualul context, în care educația este disponibilizată la nivelul atâtor factori. Aceasta, mai ales că educația formală tinde spre trasee și contexte noi de învățare, cum sunt sălile muzeelor, expozițiile, așezămintele cultural-istorice de toate tipurile, parcurile, grădinile botanice ori zoologice sau diverse alte instituții.

Rolul educativ al muzeului începe să prindă viață atunci când interesul publicului pentru această instituție ajunge să coincidă cu interesul muzeului pentru public.

Muzeul are obligația morală să educe publicul, devenind astfel un mijloc de învățare pentru acesta.

Idei cheie

- ❖ Muzeul reprezintă perimetrul unde se cuceresc noi valori, se formează sensibilitatea, se dezvoltă sentimente pozitive despre obiecte și lumea înconjurătoare, se dezvoltă și se formează percepții și trăiri emoționale față de timp și temporalitate. Muzeul îi responsabilizează pe tineri față de o anumită tradiție, contribuind la conturarea identităților individuale și colective prin respect și auto-disciplină;
- ❖ Desigur, muzeul nu este singurul loc în care se învață respectul, auto-controlul, auto-disciplina.
- ❖ Muzeul oferă un set de elemente, cum ar fi oportunitatea și momentul deciderii de a face un experiment, al consumării unei plăceri personale, al satisfacerii unei curiozități

etc., ceea ce impune un exercițiu de disciplinare a plăcerii, de auto-control și de luare a unei decizii în mod autonom.

- ❖ Educația muzeală își propune să faciliteze descoperirea de către copil a unor lumi diferite, îndepărtate în timp și spațiu.
- ❖ Pe lângă scopurile culturale sau educaționale, se pot activa și scopuri colaterale, precum recuperarea sau re-integrarea socială, asigurarea unor terapii complementare, evitarea marginalizării, petrecerea timpului într-un sens pozitiv.

DOMENII DE ACTIVITATE ALE ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PREȘCOLAR

Domeniile de activitate ce pot fi abordate în muzeu, sunt următoarele:

1. Domeniul Științe:

Activitățile de cunoașterea mediului sau cele matematice se pot desfășura cu mare ușurință în sălile unui muzeu: specii de animale sau plante, aspecte morfologice ale acestora, mediul de viață, aspecte legate de mediul geografic ori social, din prezent ori trecut, reprezentări ale sistemului solar, ale aparatelor de zbor cosmic – sunt câteva din cunoștințele ce se dobândesc în sălile acestora. Copiii pot număra, socoti, forma mulțimi, analiza, compara sau generaliza aspecte surprinse la muzeu. Mai mult decât vizionarea machetelor, dioramelor, expozițiilor (Fig. 1), unele muzee dau copiilor posibilitatea învățării prin descoperire și experimentare în cadrul sălilor atelier ori în curțile acestora (Fig. 2, Fig. 3).

2. Domeniul Limbă și comunicare:

Jocurile didactice: „Al cui este?”, „Eu spun una, tu spui multe”, „Recunoaște personajul”, „Personaje pozitive, personaje negative”, „Ghici ghicitoare mea”, „Spune mai frumos despre...”, vin să îmbunătățească vocabularul activ al copiilor, să le dezvolte capacitatea de asociere, de exprimare corectă în structuri gramaticale complexe (propoziții de diferite tipuri, fraze etc.) și se pot derula, cu mare ușurință și mai ales cu plăcere, la muzeu. În cadrul unei activități desfășurate în anii trecuți, în diorama Muzeului de Științele Naturii din Târgu Mureș, copiii au recunoscut animale care se regăsesc în poveștile studiate, au descoperit personajele pozitive și negative, și-au amintit ghicitori și poezii despre acestea (Fig. 4):

„Peste podul de la moară, a trecut o căprioară / am strigat-o din cărare / să nu fug-așa de tare / că nu-s lup și nici dulău / ca să-i fac cumva vre-un rău./ Ea de mine nu se teme / dar mi-a zis că n-are vreme./ În pădure lângă tei / o așteaptă puii ei”.

„Rilă, iepurașul gri / are, a vă povesti / Cum a ronțait bomboane / și alune și batoane. El știa de la părinți /despre peria de dinți / Despre pastă și spălat / Însă nici nu i-a păsat / Cum n-a fost ascultător / Și azi îl doare-un dințișor / Morcovi dacă-ar fi mâncat / De dureri-ar fi scăpat”.

Ne-am exprimat frumos în propoziții în care am învățat să utilizăm genitiv-dativul (Al cui este? Cui îi dau să mănânce...?) și totul, fără să folosim planșe, ci animalele expuse în muzeu (Fig. 5).

3. Domeniul estetic creativ:

În atelierul muzeului, acest domeniu se poate realiza prin activități de pictură, desen (Fig. 6), modelaj (Fig. 7), prin cântece și jocuri muzicale, jocuri de reconstituiri de imagini, minidramatizări sau jocuri de rol.

Exemple de activități: „Animalul preferat” (desen, pictură, modelaj în lut), scenete „În lumea minunată a animalelor”, joc muzical „Graiul animalelor”.

4. Domeniul Om și societate:

Cuprinde activități prin care se urmărește să se aplice reguli și norme de comportare civilizată, în muzeu, în condiții concret situaționale, copiii putându-și exprima emoțiile,

sentimentele, trăirile. De asemenea, în cadrul acestui domeniu educațional, muzeul permite desfășurarea activităților de abilități practice („Dinozaurii” sau „Animale din pădure” / confecționare, origamii „Pasări”, „Animale”) sau activități practice – gospodărești (adunăm frunze, hrănim pasărele în hrănitore, plantăm flori; Fig. 8).

5. Domeniul psihomotric:

Poate fi cu ușurință explorat, ținând cont de spațiul oferit de curtea muzeului și de sala atelier: imităm mersul animalelor, sărim ca acestea, alergăm iute ca și căprioara pentru a scăpa de lup, zburăm precum pasărele, ne luăm energie de la copac, iată câteva deprinderi motrice care pot fi cuprinse în jocurile pe care le „improvizăm” când ne desfășurăm activitatea în muzeu.

Activitățile desfășurate în afara sălii de grupă, creează o atmosferă plăcută, sunt atractive, îi ajută pe elevi să descopere mediul înconjurător, dându-le posibilitatea să îl exploreze. Pe baza cunoștințelor acumulate anterior și oferindu-le totodată, altele noi, îi ajută să înțeleagă mai bine relația omului cu mediul, oferindu-le experiențe în care se cere colaborare, cooperare, întărind astfel coeziunea grupului, fiind totodată și mai activi, mai motivați pentru propria formare (Fig. 9).

Concluzii

Educația în muzeu sau pedagogia muzeală, solicită mult curaj și o temeinică pregătire din partea educatorului, dar reprezintă o modalitate frumoasă, fructuoasă de abordare a curriculumului, oferind satisfacții și realizând starea de bine a tuturor celor implicați, atât copii, cât și educatori.

Vom continua să venim la muzeu, pentru ca împreună cu *Oamenii* de aici, să explorăm fiecare părticică, din tot ce ne poate oferi acest spațiu magic.

„Ce aud – uit

Ce văd – îmi amintesc

Dar ce fac – înțeleg”

Vechi proverb chinezesc

BIBLIOGRAFIE

1. Andrei, R., 2005, *Pedagogia muzeală. Programe și strategii*, *Revista Muzeelor*, 3: 109–113.
2. Cerghit, I., Neacșu I., 2001, *Prelegeri pedagogice*, Editura Polirom, Iași.
3. Costea, O., 2009, *Educație nonformală și informală*, Editura Didactică și Pedagogică, București.
4. Cucuș, C., 2002, *Pedagogie*, Editura Polirom, Iași.
5. Lespezanu, M., 2007, *Tradițional și modern în învățământul preșcolar*, Editura Omfal Esențial, București.
6. Niculescu, R., 1999, *Pedagogie preșcolară*, Editura Pro Humanitate, București.
7. Tomșa, G., 2005, *Psihopedagogie preșcolară și școlară*, Editura Coresi, București.
8. Vrăsmaș, T., 2005, *Școala și educația pentru toți*, Editura Miniped, București.
9. *** 2009, *Curriculum pentru învățământul preșcolar (3–6/7ani)*, Editura DHP, București.

THE MUSEUM – AN ALTERNATIVE TO THE EDUCATIONAL ACTIVITIES FOR KINDERGARTEN (Abstract)

The activities carried out at the museum come as an alternative to the ones conducted in the kindergarten by giving children the opportunity to:

- escape from the strap of the micro-social group they belong to in the kindergarten, allowing them to socialise with other preschoolers from other educational institutions by exchanging knowledge and skills, abilities and aptitudes, which indisputably leads to the development of their personality;
- explore everything the museum has to offer them, such as material and informational resources;
- express the emotions and feelings that they experience.

The museum pedagogy activities proposed within these activities, organised in experiential fields, are intended to capture the attention of preschoolers and develop their sincere love for animals and plants by teaching them how to protect them.

Fig. 1: Aspecte din timpul vizionării machetelor, dioramelor, expozițiilor.

Fig. 2: Aspecte din timpul învățării prin descoperire și experimentare, în cadrul activităților de pedagogie muzeală – în sălile atelier ale muzeului.

Fig. 3: Aspecte din timpul învățării prin descoperire și experimentare, în cadrul activităților de pedagogie muzeală – în curtea muzeului.

Fig. 4: Aspecte din timpul atelierului de pedagogie muzeală „Animale din povești” (interpretare de roluri din povești cu animale).

Fig. 5: Aspecte din timpul activităților de pedagogie muzeală pe teme din domeniul Limbă și comunicare (ghicitori și poezii cu animale).

Fig. 6: Domeniul Estetic creativ în atelierul muzeului realizat prin activități de pictură, desen.

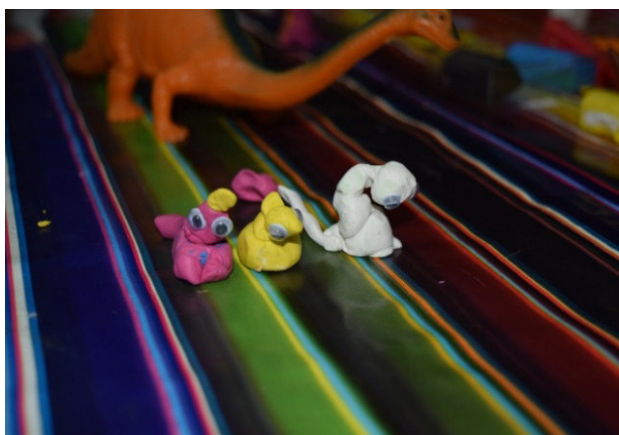
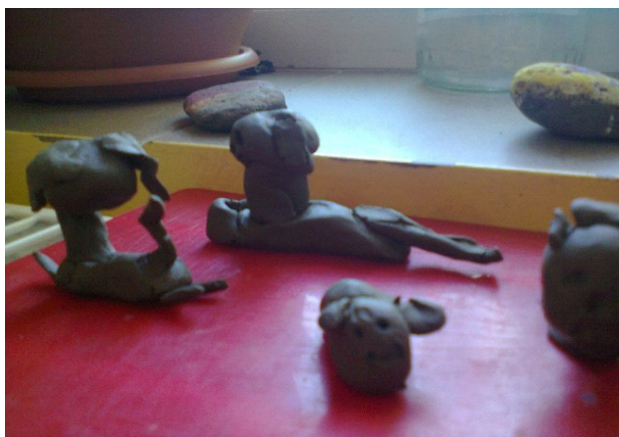

Fig. 7: Aspecte ale domeniului estetic creativ în atelierul muzeului realizat prin activități de modelaj în lut sau plastilină.

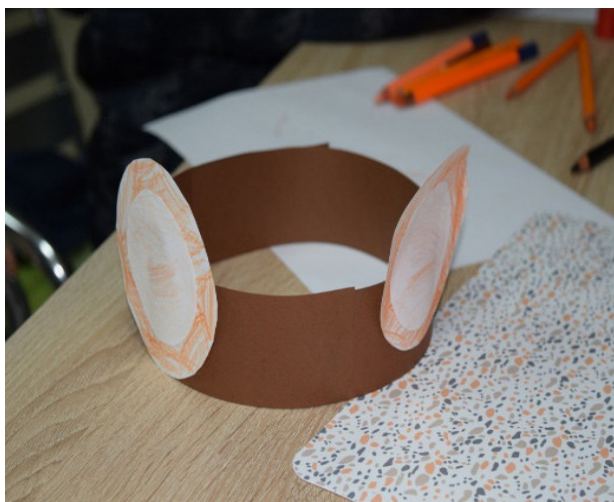

Fig. 8: Aspecte ale domeniului Om și societate în atelierul muzeului realizate prin activități de abilitate practică.

Fig. 9: Aspecte ale domeniului psihomotric în curtea sau în incinta atelierului muzeului, realizate prin activități de mișcare.

PROIECTUL EDUCATIV TRANSDISCIPLINAR „DE LA FOC LA OPAIȚ”

*Amalia Daniela NICOARĂ*¹

¹Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, str. Toma Caragiu nr. 10,
RO-100042 Ploiești, amalianicoara@yahoo.com

Rezumat

Dialogul dintre diferite medii de învățare consolidează conceptul potrivit căruia învățarea nonformală poate fi considerată una din modalitățile de a implementa educația în învățământul preuniversitar. Școala încurajează dezvoltarea de competențe disciplinare și transdisciplinare, la Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova constatând, de-a lungul ultimilor ani, o direcție clară a interesului pe care cadrele didactice l-au manifestat prin participarea activă la parteneriatele educaționale, precum și prin numărul elevilor participanți, aflat într-o creștere constantă. Deschiderea școlilor către muzeu, ca mediu de învățare, a dus implicit la recunoașterea valorii sale în educație, asemenea unui mediu formal. Nicolae Iorga spunea despre muzee că „trebuie să fie o școală de istorie a gustului, și mai mult, trebuie să fie nu numai la dispoziția oricui, dar să întindă mâna către oricine, pentru a-l atrage, a-l reține cât mai mult”. Practic prin activitățile culturale – educative organizate, muzeul educă publicul său, prin abordarea unor teme legate de specificul său, dar fără a se limita la acesta. Istoria este o știință, iar orice argumentare trebuie construită având în vedere o documentare științifică, care nu se poate face fără a apela la alte discipline, biologie, geografie, întrucât această știință are în centrul său omul și activitatea sa creatoare. Astfel, educația transdisciplinară trebuie să fie punctul de plecare în discursul muzeal, iar acesta se bazează pe bunurile culturale din colecțiile sale, cărora le conferă semnificații. Trăim într-o epocă informațională care comportă două optici: pe de-o parte sunt adulții, care pot extrage și folosi noțiunile, deoarece au capacitatea intelectuală; pe de altă parte sunt elevii, care nu au această capacitate cognitivă de a le înțelege sau chiar mai mult de a le folosi corect. Proiectul educativ transdisciplinar „De la foc la opaiț” aduce în prim plan una dintre cele mai importante realizări ale omului preistoric, anume, domesticirea focului, folosirea lui și influența cultural-spirituală pe care a avut-o în viața normală a comunităților. Este destinat elevilor din ciclul gimnazial, aceștia apelând la cunoștințele lor achiziționate la diverse discipline, iar modalitatea de desfășurare este sub forma unui proces de reflecție.

Introducere

Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova organizează programe de educație muzeală de peste 15 ani, dedicate în principal preșcolarilor și elevilor din ciclul primar și gimnazial, elevii din ciclul liceal participând la astfel de activități în număr mai redus. Muzeul, prin discursul său public, oferă în mod deschis posibilitatea de a corela informații din mai multe domenii, tocmai pentru a înțelege viața și societatea, asumându-și rolul educativ, ca un element central al funcției sale, prin două abordări: informală și formală. De asemenea, muzeul trebuie să acorde o atenție deosebită publicului tânăr, în formare, elevi sau studenți.

Educația muzeală este gândită la nivel contextual, mesajul fiind adaptat în funcție de publicul participant. Rolul specialistului din muzeu, muzeograf sau educator muzeal, este de a facilita înțelegerea exponatelor și nu de a învăța, așa cum este înțeles conceptul în școală. În muzeu învățarea este involuntară/colaterală și nu este legată de intenția expunerii [5], deși se întâmplă adesea, deoarece participanții au ocazia de a corela experiența din muzeu cu noțiuni aflate în afara lui. Artefactele din expoziții sau depozite sunt pretexte pentru

educarea informală-contextuală, întrucât există două tipuri de interpretări: de o parte cea a muzeografului, care pornește de la cunoșterea și pregătirea sa științifică, iar de cealaltă parte, a elevului, care caută să înțeleagă, pentru a-și face propria sa interpretare. Programele de educație muzeală au ca scop reșezarea pieselor de patrimoniu în contextul lor inițial. Muzeul prezintă obiecte, care nu mai îndeplinesc rolul lor original, iar experiența participării la astfel de programe motivează copiii la o ulterioară vizită sau participare, la un nou program educativ. Astfel, muzeele devin „locuri pentru învățarea continuă” prin intermediul programelor de educație informală, care au ca rol creșterea înțelegerii primelor două noțiuni de pe axa timpului, trecut-prezent. Proiectele educative reprezintă o modalitate de a dezvolta publicul direct, pe termen mediu, deoarece un prim pas este atragerea școlilor, respectiv a claselor de elevi. Astfel, transmiterea de informații unui număr mai mare de participanți asigură un plus de cultură mai multor viitori consumatori de produse culturale, deci muzeul își va atinge misiunea sa. De aceea, acest aspect educativ trebuie abordat sub o formă cât mai puțin intruzivă. De obicei, ideea unui astfel de proiect pornește de la o expoziție, care are un ghidaj tematic și pe seama căreia specialiștii dezvoltă programe educative pentru diferite categorii de public. Rolul acestora este fără echivoc, încă de la început: interpretarea și facilitarea înțelegerii valorilor implicate de colecțiile muzeului. Interactivul, interdisciplinarul și transdisciplinarul sunt cele trei perspective urmărite [3] pentru a avea succes, iar muzeele sunt locurile ideale pentru a derula activității educaționale [4], deoarece participanții se simt stimulați în a se implica, dar și în a reține informații noi. Deși educația, în mod tradițional, se realizează în mediul școlar, cu resurse formale, cadrele didactice apelează, din ce în ce mai mult la cadrele informale, în cazul nostru muzeele, care sunt generoase în ceea ce privește informațiile sociale, culturale, științifice. În astfel de situații, învățarea este voluntară, deoarece relaxarea oferită de mediul nonformal induce dezvoltarea abilităților cognitive prin explorarea și descoperirea de noi informații. Un mediu public îi poate ajuta pe tineri să înțeleagă trecutul, să poată analiza critic diferite evenimente, personalități, să înțeleagă lumea și problemele din jurul lor. Patrimoniul cultural reprezintă o parte importantă a identității noastre, o sursă de valori, experiențe spirituale și estetice, toate acestea conlucrând la importanța valorificării lui în educația copiilor. Muzeul de Istorie din Ploiești are în patrimoniul său o colecție impresionantă de lămpi de ulei sau opaițe, o parte aflându-se în expunere, dar cea mai mare parte a lor este depozitată, accesul la piesele de colecție fiind posibil doar specialiștilor. Iată un motiv în plus de a valorifica patrimoniul cultural arheologic, mai ales că proiectul este propus elevilor din ciclul gimnazial, copii aflați la vârsta când operează curiozitatea, aceasta fiind asociată cu informații din domeniul științelor naturii: geografie, biologie, fizică, precum și câteva elemente de antropologie. Ariile curriculare pe care elevul le accesează participând la acest proiect sunt: Matematică și științe, Om și societate, Tehnologii, iar abordarea transdisciplinară a istoriei se realizează ca o condiție, întrucât aceasta cercetează urmele pe care omul le-a produs de-a lungul timpului.

Istoria focului și a opaițului

Utilizarea și controlarea focului de către hominizi are o vechime de peste un milion de ani, iar de atunci întreaga istorie a umanității este în stânsă legătură cu această sursă esențială de căldură și lumină. Căldura focului a încălzit oameni, peșteri, bordeie și case, a întărit legăturile sociale, a permis prepararea hranei, a stat la bazele apariției ceramicii și a metalurgiei și nu de puține ori i-a fost pusă la încercare forța distructivă.

Inadaptabilitatea biologică la condițiile nopții și teama constantă de necunoscut i-a determinat pe oameni să controleze lumina focului prin invenția de dispozitive specifice. În termeni practici, activitățile umane nu au mai fost restricționate de prezența luminii primite de la soare.

Primele obiecte de iluminat, precursorile opaițelor, sunt atestate la finalul paleoliticului mijlociu acum aproape 700000 de ani. Acestea erau de tipul pietrelor sau scoicilor în care era pus mușchi de copac, îmbibat în grăsime animală și au fost utilizate o perioadă îndelungată, până în epoca neolitică. În perioada neo-eneolitică apar primele opaițe din ceramică, iar forma recipientelor evoluează de la deschise la cele închise, cu un orificiu superior. Opaițele descoperite la nord de Dunăre păstrează încă urmele substanțelor arse, cel mai probabil grăsime animală sau uleiuri vegetale.

În epoca bronzului, opaițele sunt atestate în Orientul Apropiat și în jurul Mării Egee. Forma acestora este deschisă, iar orificiul pentru fitil, denumit și arzător, este situat pe laterală, sub forma unui cioc. Principalul combustibil în acest spațiu este uleiul de măsline, care nu produce fum și eliberează un miros plăcut.

Opaițele ceramice de formă ovală cu un orificiu central pentru combustibil și unul lateral pentru fitil apar și se dezvoltă începând cu epoca fierului. Tot în această perioadă, suprafețele exterioare încep să fie decorate. Primele opaițe de acest fel ajung pe teritoriul actual al României, prin sudul țării, odată cu primii greci stabiliți la finalul secolului al VII-lea î. Hr.

Formele, numărul de arzătoare și decorul se diversifică odată cu producția de serie din lumea romană, începută în secolul al IV-lea î. Hr., fenomen care va marca pentru următoarele zece secole evoluția acestui tip de obiect. Cele mai utilizate materiale pentru confecționarea opaițelor din această perioadă au fost lutul și bronzul, dar și argintul, aurul sau sticla.

Descrierea proiectului

Literatura de specialitate este generoasă în ceea ce privește subiectul abordat. Proiectul educativ este construit în așa fel încât să fie înțeles de școlarii mici, prin urmare tot ceea ce este scris în volumele de specialitate trebuie nu doar adaptat, ci reconstruit la nivel lingvistic, în primul rând pornind de la noțiunile introductive – opaiț, cățuie, lampă de ulei. Proiectul educativ transdisciplinar „De la foc la opaiț” a avut ca punct de plecare patrimoniul arheologic, și anume opaițul. Înțelegerea și cunoașterea acestuia nu se poate realiza decât cu ajutorul cercetărilor din domeniul științelor naturii, studiul Preistoriei reprezentând, de fapt, evoluția omului de la origini până la documentele scrise [1]. Proiectul aduce în prim plan una dintre cele mai importante realizări ale omului preistoric, anume, domesticirea focului, folosirea lui și influența cultural-spirituală pe care a avut-o în viața normală a comunităților.

Consider că introducerea unor noțiuni noi se poate face incluzându-le în contexte pe care cei mici să le înțeleagă, și cel mai simplu este să pornești de la prezent și să mergi pe firul istoriei, în așa fel încât ei să treacă de această barieră a plasării în timp. Pentru școlari, a vorbi despre timp este ca și cum ai plasa viitorul la ziua de mâine, iar trecutul la ziua de ieri. De aceea, se face apel la prezent și nevoile lor de bază: lumina, căldura. De asemenea, modul interactiv de desfășurare a proiectului este definitoriu în a înțelege noțiunile, cele mai multe dintre ele la nivel abstract pentru vârsta lor. Tunetul, fulgerul sunt fenomene naturale periculoase despre care au cunoștințe teoretice, dar pe care nu le pot explica în totalitate. Sunt oarecum în situația celor despre care vorbim, și totuși au mai multe informații la care fac apel. O modalitate sigură de a transmite noțiuni noi este prin intermediul jocului, care în cazul de față ia forma întrebare-răspuns. Jocul este o modalitate de învățare și educare, care și-a demonstrat valențele de-a lungul timpului. Dacă acesta este combinat cu senzorialul, am certitudinea că focul nu va avea secrete pentru ei. Situația este simplă: *Ne aflăm în pădure și, din păcate ne-a prins noaptea.* Elevul este condus prin întrebări de tipul: *Ce facem? Ce simțim? Ce ar trebui să facem pentru a ne simți mai bine? Ce au făcut strămoșii noștri?* și în acest mod el înțelege fenomenul. La întrebarea *Știm să facem focul?* de cele mai multe ori răspunsul este invariabil *Da, am brichetă sau am chibrit!* Cu ajutorul imaginilor proiectate de videoproiector elevii realizează atât pericolul care însoțește focul, dar și cum a fost el

folosit după domesticirea lui. În situația aceasta senzorialul deține monopolul, iar alte jocuri, precum cele de observație, de dezvoltare, de gândire, se folosesc la nivel intuitiv. Copiii, prin joc, crează, deoarece strategia jocului este de tip euristic, este modalitatea în care ei își manifestă istețimea, spontaneitatea, inițiativa. Acest fapt se constată mai ales la elevii care nu au făcut cunoștință cu noțiunile din domeniul istoriei. Elevii află că, după domesticirea focului, oamenii aveau nevoie de tehnici pentru a-l produce. În acest moment aducem în discuție diferitele modalități: frecarea unui sfredel pe o planșetă de lemn, lovirea a două cuarțite sau a unui amnar de o bucată de rocă. După ce a reușit să producă focul, omul a înțeles cât de util i-ar fi să poată deplasa flacăra pentru a avea lumină și altundeva decât în jurul vetrei. Astfel a luat naștere, în zorii preistoriei, povestea mijloacelor de iluminat. Primele lămpi erau cioplite în piatră, altele aveau ca bază cochilii de moluște marine – cochilii univalve, neînchise – din golful Persic. Apoi ajungem la lămpile cu cioc create de fenicieni, la roata olarului, din secolele VIII-VI î. Hr. De la acestea mai este un pas până la lămpile romane și căștile dacice. De asemenea, elevii află despre diferitele tipuri de combustibili, uleiuri sau seuri, precum și de firul fără de care nu ar exista lumină, ci doar o flacăra necontrolată, fitilul.

Metode și strategii

- ❖ Organizarea activității este de tip frontal, colectiv, simultan combinat cu lucru individual (reconstituirea unui puzzle din carton, ce are ca imagine un opaiț).
- ❖ Imaginile din prezentarea PowerPoint sunt explicate tocmai pentru a înțelege evenimentele petrecute, dar și cauza, respectiv efectele ce le-au avut.
- ❖ Metoda de prezentare este analiza, care este adecvată particularităților de vârstă, corelate cu mijloacele folosite în desfășurarea procesului instructiv educativ [2]. Metodologia didactică face apel la două seturi de metode, pe de-o parte, metode de învățare prin receptare: expunerea verbală, explicația, descrierea; iar pe de altă parte metodele de învățare prin descoperire: observarea, studiul de caz, descoperirea, jocul de rol.
- ❖ Mijloacele informativ-demonstrative, respectiv: substitute tridimensionale ale pieselor de patrimoniu cultural – opaițe; substitute bidimensionale ale realității: imagini, puzzle, hărți.
- ❖ Mijloacele tehnico-audio-vizuale precum laptopul, videoproiectorul și filmul, care oferă următoarele avantaje: suplimentează explicațiile verbale, consolidează cunoștințe și abilități, prezintă în detaliu realități greu accesibile pe cale orală. Elevii au acces la un film, de trei minute, care le prezintă aprinderea focului prin lovirea a două cuarțite, care, generând scânteii aprind ușor o bucată de ciupercă-iască (*Fomes fomentarius*).

Concluzii

În cadrul acestora, aș dori să explic noțiunea de transdisciplinar aplicabilă acestui proiect educațional. Istoria este o știință a trecutului, care folosește concepte și noțiuni specifice și altor discipline, apelează la cunoștințe achiziționate de elevi la alte ore de curs, astfel că această integrare a lor îi dezvoltă elevului capacitățile intelectuale. El descoperă că poate opera cu acestea fără prea mare dificultate, mai ales în cadrul jocurilor sau al activităților de tip nonformal. Istoria are în centru său omul și activitatea sa creatoare, iar înțelegerea acestor doi parametri se poate face doar apelând la imaginația și forța creatoare a receptorilor. Cele două funcții ale istoriei sunt de cunoaștere și practică. Cunoașterea contribuie la înțelegerea fundamentală a omului, a societății, a organizării ei în diferite etape istorice. Funcția practică conduce la formarea personalității, vizând latura cognitivă și volițional afectivă. De aceea, în procesul de prezentare a istoriei trebuie insistat asupra descifrării mecanismului dezvoltării, a înlănțuirii logice a faptelor și fenomenelor istorice. Muzeul poate fi locul *Învață să înveți!*

În școală, disciplinele, de câțiva ani, se studiază la nivel integrat, un motiv în plus ca specialistul din muzeu să folosească această ușă deschisă de educația formală. Gândit pentru elevii din ciclul gimnazial, proiectul a avut în vedere dezvoltarea cognitivă a copiilor. Pe măsură ce vârsta receptorilor crește, nivelul de cunoștințe abordat este mai dezvoltat, adaptat educației lor formale. Acest proces de învățare de tip nonformal poate fi inclus în curriculum, tocmai pentru că se pot obține rezultate într-un timp mai scurt, informațiile sunt diversificate, iar metodele de învățare sunt active/interactive.

BIBLIOGRAFIE

1. Chirică, V., Boghian, D., 2003, *Arheologia preistorică a lumii. Paleolitic – Mezolitic*, Editura Helios, Iași.
2. Ilie, Marian D., 2005, *Elemente de pedagogie generală, teoria curriculum-ului și teoria instruirii*, Editura Mirton, Timișoara.
3. Lindauer, Margaret A., 2005, From salad bars to vivid stories: four game plans for developing „educationally successful” exhibitions, *Museum Management and Curatorship*, 20: 41–55.
4. Xanthoudaki, M., 1998, Educational provision for young people as independent visitors to art museums and galleries: issues of learning and training, *Museum Management and Curatorship*, 17(2): 159–172.
5. Zbucnea, A., 2006, Educația formală și informală în muzee, *Revista Muzeelor*, 1: 37–44.

THE TRANSDISCIPLINARY EDUCATIONAL PROJECT "FROM FIRE TO OIL LAMP" (Abstract)

The dialogue between different learning environments reinforces the concept that non-formal learning can be considered as one of the ways to implement education in pre-university education. The school encourages the development of disciplinary and transdisciplinary skills, at the Prahova County Museum of History and Archeology finding over the last years a clear direction of interest shown by teachers through active participation in educational partnerships and the number of participating students, in constant growth. The opening of schools to the museum, as a learning environment, has implicitly led to the recognition of its value in education, as a formal environment. Nicolae Iorga said about museums that "it must be a school of the history of taste, and moreover, it must be not only available to anyone, but to reach out to anyone, in order to attract it, to retain it as much as possible". Practically, through the organized cultural-educational activities, the museum educates its public, by approaching some topics related to its specificity, but not limited to it. History is a science, and any argument must be constructed in view of a scientific documentation, which can not be done without resorting to other disciplines, biology, geography, as this science has at its center man and his creative activity. Thus, transdisciplinary education must be the starting point in museum discourse, and it is based on the cultural goods in its collections, to which it gives meaning. We live in an information era that has two perspectives: on the one hand there are adults, who can extract and use the information, because they have the intellectual capacity; on the other hand there are students who do not have this cognitive ability to understand them or even more to use them correctly. The transdisciplinary educational project "From fire to oil lamp" brings to the foreground one of the most important achievements of prehistoric man, namely, the taming of fire, its use and the cultural-spiritual influence it had in the normal life of communities. It is intended for middle school classes, students using their knowledge acquired in various disciplines, and the way it is conducted is in the form of a reflection process.

EMOȚIE, ARMONIE ȘI CULOARE ÎNTR-O EXPOZIȚIE TEMPORARĂ – „FLORILE, CULORILE – EDIȚIA A III-A”

*Monica CÎRSTEA*¹

¹Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, str. Toma Caragiu, nr. 10,
RO-100042 Ploiești, monik_boom@yahoo.com

Rezumat

Proiectul expozițional „Florile, culorile”, realizat de Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, în colaborare cu Colegiul de Artă „Carmen Sylva” din Ploiești, a ajuns în anul 2020 la cea de-a III-a ediție, constituindu-se în expoziția lunii martie a aceluiași an. Primele două ediții ale acestui proiect desfășurate în anii 2015 și 2017, s-au bucurat de succes. Sursa de inspirație pentru primele două ediții ale proiectului a constituit-o colecția de Cărțile Poștale deținută de muzeu, iar pentru cea de a treia, colecția de Mărci Poștale deținută de muzeu, selectând din multitudinea imaginilor prezentate în aceste bunuri culturale mobile, pe acelea reprezentând flori.

Scopul expozițiilor a fost de a readuce în atenția copiilor, elevilor și publicului larg, cărțile poștale, vechi mijloc de comunicare ieftin și rapid, precum și mărcile poștale, ca modalitate de plată a unui serviciu poștal. De asemenea, am dorit să ne oprim și asupra poveștilor din spatele florilor prezentate. Plecând de la cele două proiecte educative: „Prezențe florale și vegetale în Cărți Poștale de la începutul secolului XX” și „Prezențe florale în Mărcile Poștale din a doua jumătate a secolului al XX-lea”, am conceput și realizat proiecte expoziționale bine documentate, pline de emoție, armonie și culoare.

Proiectul expozițional „Florile, culorile”, realizat de Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, în colaborare cu Colegiul de Artă „Carmen Sylva” din Ploiești, a fost continuat în anul 2020, ajungând la ediția a treia (Fig. 1). Primele două ediții s-au derulat pe parcursul anilor 2015 și 2017 și au valorificat colecția de Cărți Poștale Ilustrate deținută de Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, respectiv cărțile poștale reprezentând flori. Pentru a III-a ediție a proiectului, ne-am propus să valorificăm colecția de Mărci Poștale deținută de Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, respectiv mărcile poștale reprezentând flori, în cadrul proiectului educativ „Prezențe florale în Mărcile Poștale din a doua jumătate a secolului al XX-lea”.

Mărcile poștale se remarcă prin varietatea de subiecte redată în imaginile lor. Prin desenele realizate și execuția imprimării, în multe cazuri mărcile poștale sunt adevărate opere de artă în miniatură. Răsfoind un album de mărci poștale putem admira emisiuni cu subiecte diverse, precum: efigia unui conducător, portrete ale unor figuri reprezentative pentru viața social-politică sau culturală, reproduceri de artă, animale domestice sau sălbatice, peisaje, construcții urbane, rurale și industriale, motive folclorice, simboluri etc. Flora este una dintre temele apreciate și îndrăgite de pasionații de filatelie, aceste frumuseți ale naturii fiind ilustrate în diferite emisiuni de mărci poștale.

De la prima ediție, scopul proiectului expozițional a fost de a scoate la lumină din bogatul patrimoniu deținut de Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova piese inedite, mai rar valorificate expozițional și mai puțin folosite de oameni în prezent.

Noile metode de comunicare la distanță, precum: WhatsApp, Twitter, Instagram, Snapchat, Facebook au înlocuit clasicele metode de comunicare la distanță, precum scrisorile și cărțile poștale. Astfel, nici mărcile poștale nu mai sunt utilizate la fel de frecvent ca odinioară și au devenit mai mult amintiri. Atât cărțile poștale, cât și mărcile poștale au rămas valoroase și de actualitate pentru pasionați de cartofilie și filatelie.

Avantajul acestor noi metode de comunicare la distanță este rapiditatea primirii mesajelor din orice colț al planetei, însă dezavantajul lor este că mesajele trimise se pierd, fiind șterse la scurt timp de la primirea lor. Dintre cele două metode de comunicare – din prezent și din trecut – cea din urmă îmbogățește patrimoniul unui muzeu, al unei arhive și devin valori documentare și amintiri de neprețuit pentru generațiile viitoare.

Subiectul proiectului expozițional – *florile* – nu este unul specific pentru un muzeu de istorie, însă încercăm întotdeauna să venim cu subiecte inedite și căutăm să realizăm proiecte cu tematici diverse pentru a atrage publicul vizitator. De asemenea, prin proiectele educaționale derulate la muzeu sau școală dorim să aducem în atenția elevilor obiecte de patrimoniu cu povești interesante ce merită a fi cunoscute de aceștia. Astfel, am conceput acest proiect expozițional plecând inițial de la proiectul educațional „Prezențe florale și vegetale în Cărți Poștale de la începutul secolului XX”, iar a treia ediție a expoziției a pornit de la proiectul educațional „Prezențe florale în Mărci Poștale din a doua jumătate a secolului al XX-lea”. Prin cel de-al doilea proiect am dorit să aducem în atenția copiilor Mărcile Poștale, aceste mici bucăți de hârtie dantelată ce folosesc ca modalitate de plată a unui serviciu poștal, cum ar fi mesajele trimise prin intermediul cărților poștale și a scrisorilor.

Mesajele scrise de mână sunt în prezent desuete, iar metodele de trimitere a mesajelor și plata lor, utilizate frecvent de oameni înainte de evoluția tehnologică, sunt astăzi date uitării. Scrisul de mână nu se mai folosește atât de mult, fiind abandonat în favoarea tastaturii pe diferite mijloace moderne de comunicare, iar mulți din generația tânără nici nu știu ce sunt cărțile poștale și nici nu au scris vreodată o scrisoare de mână unei persoane dragi. Și, cu atât mai mult nu au lipit un timbru pe un plic pentru a trimite în altă localitate o scrisoare sau o carte poștală.

Un alt motiv al folosirii Mărcilor Poștale ca sursă de inspirație în acest proiect a fost acela că la data de 6 mai 2020 s-au aniversat 180 de ani de la punerea în circulație a primei mărci poștale din lume. Aceasta a fost emisă în Marea Britanie, la 6 mai 1840 și se numește, „Penny Black”, având pe el chipul reginei Victoria.

În cadrul proiectului educațional, elevilor li s-a prezentat povestea mărcilor poștale. Astfel, elevii au aflat: cum și de ce au apărut mărcile poștale; povestea apariției primei mărci poștale din lume; informații despre varietatea temelor ilustrate în imaginile ce apar pe mărcile poștale; că acestea sunt adevărate enciclopedii în imagini cu rol educativ și cum din pasiunea colecționării și studierii mărcilor poștale s-a născut filatelia. De asemenea, elevii au aflat istoria primei emisiuni de mărci poștale românești, „Cap de bour”, tipărit la 15 iulie 1858 în Principatul Moldovei.

Din multitudinea subiectelor redade pe aceste mici bucăți de hârtie le-am ales pe cele cu tematică florală pentru a continua povestea florilor, începută în anul 2015. Mărcile poștale alese ca sursă de inspirație în cadrul proiectului expozițional, provin din colecția domnului Paul D. Popescu, profesor de istorie prahovean. Colecția a fost dăruită Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova în anul 2014, de către soția sa Elena Popescu, împreună cu alte colecții de cărți poștale, fotografii și cărți.

Și de această dată elevii Colegiului de Artă „Carmen Sylva” din Ploiești, au realizat minunate lucrări ce au încântat publicul vizitator. Numărul elevilor participanți la acest proiect expozițional cu tematică florală a crescut cu fiecare ediție. Astfel, la prima ediție au participat 13 elevi, la a doua, 61 de elevi și la a treia, 90 de elevi.

Tinerii artiști au fost coordonați de către un grup de cadre didactice de la Colegiul

de Artă „Carmen Sylva” din Ploiești: Liliana Marin, Adriana Brăileanu, Cristina Galai, Rita Bădulescu, Iulia Ignat, Lavinia Răican și Mădălina Gheorghe Tănase. Aceștia au realizat 150 de lucrări, folosind diferite tehnici specifice artelor plastice: lucrări în acuarelă, tuș, creion și linogravură (118 lucrări) și lucrări în ceramică (32 de lucrări) (Fig. 2a, b).

În proiect au fost implicați elevi din ciclul gimnazial și din ciclul liceal, din clasele: a VI-a B, a IX-a B, a IX-a C, a X-a B, a X-a C, a XI-a B și a XII-a B.

Vernisajul ediției a III-a a expoziției, „Florile, culorile” a avut loc în luna martie a anului 2020, fiind expoziția lunii, pentru că am dorit să celebrăm venirea primăverii, anotimp când natura renaște, și implicit, florile. Luna martie este o lună ce sărbătorește femeia, delicată și gingașă ca o floare (Fig. 3a, b).

Din motive sanitare, datorită pandemiei de COVID-19, expoziția „Florile, culorile” din anul 2020 a înregistrat un regres, în perioada 2 martie – 31 august 2020. La două săptămâni de la vernisajul expoziției (2 martie 2020), muzeul și-a închis porțile, datorită stării de urgență instituită pe întreg teritoriul României, pentru prevenirea răspândirii COVID-19.

Expoziția a rămas însă panotată pe holul muzeului, iar ulterior a fost itinerată la Muzeul „Crama 1777” din Valea Călugărească, în perioada octombrie 2020 – septembrie 2021 (Fig. 4).

Concluzii

Elevii au pus în valoare, obiecte din patrimoniul muzeal al Muzeului Județean de Istorie și Arheologie Prahova, folosind mijloace artistice pentru exprimarea sensibilității estetice.

Elevii și-au manifestat disponibilitatea pentru cultivarea capacităților estetice, ca fundament pentru participarea la viața culturală.

Prin participarea la evenimente culturale extrașcolare, elevii și-au extins posibilitățile de comunicare cu ajutorul imaginii, valorificând competențele dobândite la disciplina Educație plastică în proiecte și produse culturale.

BIBLIOGRAFIE

1. Cucuș, C., 2014, *Educație estetică*, Editura Polirom, Iași.
2. Pâinișoară, O., 2003, *Comunicarea eficientă. Metode de interacțiune eficientă*, Editura Polirom, Iași.

EMOTION, HARMONY AND COLOR IN A TEMPORARY EXHIBITION – "FLOWERS, COLORS – THIRD EDITION" (Abstract)

The exhibition project "Flowers, colors", organized by the Prahova County Museum of History and Archaeology, in partnership with the "Carmen Sylva" Art College, Ploiești, reached in 2020 the third edition, being the exhibition of March. The first two editions of this exhibition project, held in 2015 and 2017, were successful and so we thought to resume the idea and make a new one, having as theme the fascinating world of flowers. The first two editions, the source of inspiration was the Postcards, and at the third edition the source of inspiration was the Postage Stamps, having images that convey the beauty of the flowers.

The purpose of the exhibitions was to bring back to the attention of children the postcards, old means of communication cheaply and quickly, as well as postage stamps as a way of payment for a postal service. We also wanted to stop on the stories of the world of flowers. Starting from the two educational projects: "Floral and vegetable presences in Postcards from the beginning of the XXth century" and "Floral presences in the Postage Stamps of the second half of the twentieth century", we realized exhibition projects full of emotion, harmony and color.

Fig. 1: Afișul expoziției.

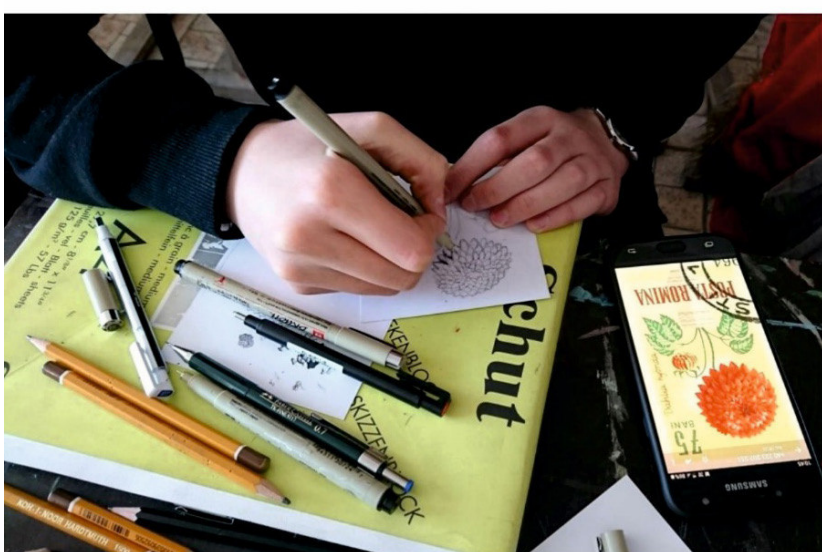
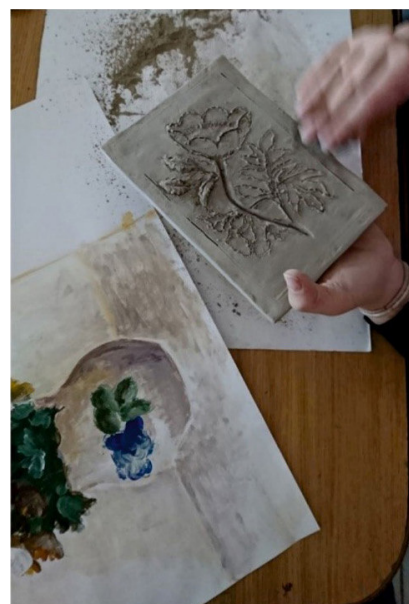
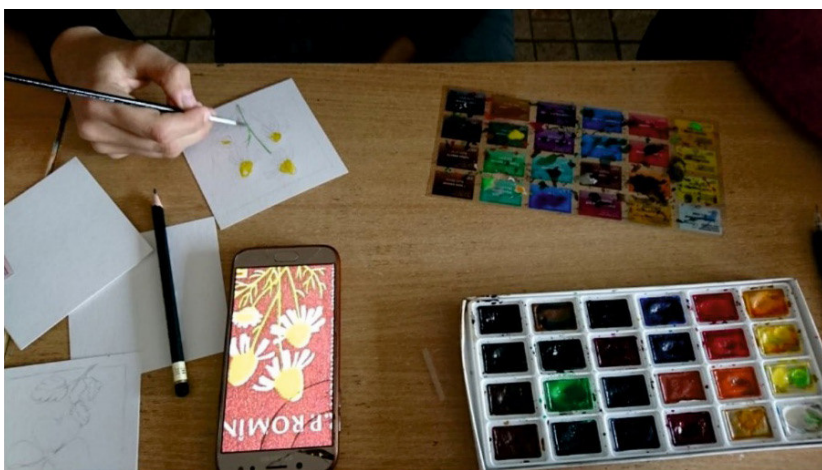

Fig. 2a: Tehnici specifice artelor plastice.

Fig. 2b: Tehnici specifice artelor plastice.

Fig. 3a: Vernisajul expoziției la Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova.

Fig. 3b: Vernisajul expoziției la Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova.

Fig. 4: Vernisajul expoziției la Muzeul „Crama 1777” din Valea Călugărească.

POVESTEA PUIULUI DE ARICI

*Corina IORDAN*¹

¹Muzeul Județean Teleorman, str. 1848, nr. 10, RO-140033 Alexandria,
corinajordani@yahoo.com

Rezumat

Ariciul, cu un mod de viață interesant și cu un rol de mare importanță în ecosistemele din care face parte, este unul dintre primele animale cu care luăm contact încă din copilărie, este o figură omniprezentă în basme, povești, în desene animate.

Fascinația pe care acest mic ghem viu, acoperit cu o mulțime de țepi, o stârnește copiilor, a fost premisa inițierii atelierului de pedagogie muzeală „Povestea puiului de arici”. Pas cu pas, cei mici au descoperit lumea aricilor și au putut, la final, să realizeze din materiale inedite portretul unui arici.

Introducere

Cine nu cunoaște simpaticul ghem viu de țepi care iese agale la plimbare la ceas de seară? Este unul dintre primele animale cu care luăm contact încă din copilărie, fiind o figură omniprezentă în basme, povești și, mai nou, în desene animate. Dincolo de prima impresie, ariciul este un animal de-a dreptul fascinant, cu un mod de viață interesant și cu un rol de mare importanță în ecosistemele din care face parte.

Pornind de la aceste considerente și de la faptul că, în general, copiii simt simpatie, teamă uneori și admirație pentru această mică vietate țepoasă cu botic ascuțit și ochi scânteițori, sentimente recunoscute – și din punct de vedere pedagogic – ca premisa proceselor de învățare, am inițiat în toamna anului 2021 un atelier de pedagogie muzeală în centrul căruia a fost ARICIUL.

Obiective

Denumit „Povestea puiului de arici”, atelierul s-a adresat copiilor cu vârste cuprinse între 5 și 8 ani. Obiectivele urmărite au fost:

- consolidarea și sistematizarea cunoștințelor despre arici;
- formarea unor atitudini adecvate în relația om-animal;
- descoperirea relației om-arici în basm, mitologie, credite și tradiții populare;
- dezvoltarea unor abilități artistice;
- valorificarea patrimoniului muzeului.

Materiale și metode

Atelierul a vizat două etape – una teoretică și cealaltă practică – și s-a derulat pe parcursul a două ore. Explicațiile teoretice au fost transmise prin intermediul unei povești, susținută de imagini printr-o prezentare PowerPoint. Partea practică a constat în realizarea unui colaj reprezentând imaginea unui arici și a îmbinat utilizarea mai multor tipuri de materiale (hârtie, frunze uscate, lipici, creioane și carioci) și tehnici de lucru (desenare, lipire).

Derularea atelierului

În prima parte a atelierului au fost prezentate informații despre arici. Informațiile au fost transmise copiilor prin intermediul unei povești al cărei erou principal, ARICIUL, le-a „vorbit” copiilor despre familia sa, despre modul lui de viață și comportament, despre lucrurile inedite din viața lui și despre puterile ce i-au fost atribuite în tradițiile și superstițiile lumii, despre cum a ajuns să inspire scriitori, muzicieni și realizatori de filme și desene animate (Fig. 1).

Povestea puiului de arici

A fost odată un pui de arici care, într-o după-amiază de toamnă, a plecat să exploreze lumea. Se credea mare de acum...

În timp ce mergea prin frunzișul galben, începu să-și repete ceea ce mămica lui îi tot povestise despre familia lui.

„Deci – zise el – eu sunt un arici. Sunt un mamifer mic, nocturn (adică îmi place cel mai mult să umblu noaptea) și omnivor (adică mă hrănesc atât cu ierburi cât și cu cărniță de șarpe, broască, viermișori). Pe mama o chemă Aricioaica, iar pe mine și pe tata – Arici. Nouă ne place să locuim prin pădure, pe câmp și pe lângă casele oamenilor (Fig. 2).

Deși acum sunt mic, când voi crește pot ajunge la o lungime de 30 cm și voi cântări chiar și 1200 g, ca tata! Am 5 degete mici la fiecare membru, dar sunt puternice, iar boticul meu mic și ascuțit detectează și cele mai fine mirosuri. Burtica mea este pufoasă și moale în timp ce spatele meu este acoperit cu aproximativ 5.000 de ace lungi și ascuțite, neotrăvitoare!

Mama mi-a spus că pot ajunge până la vârsta de 7 ani, asta în condițiile în care trăiesc în libertate, iar dacă trăiesc în captivitate și sunt foarte bine îngrijit pot atinge chiar și 16 ani!

Ca să cresc mare, trebuie să manânc. Ca toată familia mea, îmi caut hrana numai noaptea și, datorită faptului că sunt foarte rezistent la toxine, pot consuma o serie de insecte toxice care pentru om sunt dăunătoare (viespi, cărăbuși, larve), șerpi veninoși, ouă de păsări, broaște și viermi.”

Uitându-se de jur împrejur, își zise: „Mama are dreptate! Știu să mă comport în lume: sunt foarte atent în jurul meu și, dacă sunt amenințat, mă fac ghem... Iar oamenii ne iubesc pe noi, aricii, pentru că le stăpîm insectele, râmele, șoarecii care le fac rău caselor și grădinilor lor”.

Ridicând boticul în sus și bombându-și pieptul mic, Ariciul își zise cu mândrie: „Chiar sunt un animal grozav! Da, da... Mama mi-a spus ca noi, aricii, putem face lucruri pe care alte animale nu le fac! Ne împrietenim rapid cu câinii și pisicile, iarna hibernăm, inima noastră bate de aproximativ 2–300 de ori pe minut, suntem aproape imuni la otrăvuri, un singur arici curăță grădina de insecte dăunătoare, consumând doar într-o noapte circa 200 grame de larve, gândaci și alte insecte, comunicăm prin sforăituri, chițaituri sau scâncete, în timpul hibernării, temperatura corpului nostru scade de la 35 °C la 10 °C, suntem buni înotători și ne putem cățăra în copaci, pe ziduri sau garduri... și câte lucruri mai știm să facem...” (Fig. 3).

Mergând așa, adâncit în gândurile lui, puiul de arici se pomenea într-o grădină din fața unei clădiri mari. Ridică privirea și citi: „Muzeul Județean Teleorman. Ce-ar fi să intru? – își zise el”. Se trezi într-un loc misterios, în fața unei vitrine. Și... uimire!!! Văzu aici o statueta arici, deasupra căreia scria: „Ariciul de la Trivalea Moșteni – statueta zoomorfa din lut ce provine din tell-ul aparținând culturii Gumelnița” (Fig. 4).

Își aminti atunci ce-i povestise într-o seară târzie de toamnă, tocmai când se pregăteau de hibernare, bunicul arici. Aflase atunci că aricii sunt pe pământ de când s-a făcut lumea și că omul i-a cinstit și prețuit și de aceea i-a reprezentat în fel și chip: statuete, vase și reprezentări plastice, în ceramica vremii.

Asemenea reprezentări ale ariciului, îi spusese bunicul arici, se întâlneau încă din neolitic

(o epocă foarte, foarte îndepărtată), iar o serie de statuete și vase de ceramică reprezentând ariciul au fost descoperite pe șantierele arheologice din aproape toată lumea (Fig. 5).

Tot bunicul îi povestise că ei, aricii, au puteri ascunse, magice și că, în diversele culturi, superstiții și legende ale lumii, au fost văzuți fie într-o lumină pozitivă, fie într-una negativă.

De exemplu, în Roma antică ariciul era folosit pentru prevestirea sosirii primăverii. Dacă în perioada hibernării sale, la începutul lui februarie, privea puțin afară din vizuina sa, și se întorcea în ea, însemna că urmau încă șase săptămâni de iarnă. În Egiptul antic ariciul era un simbol al renașterii, în timp ce în Mongolia se credea că este de rău augur ca un arici să-ți intre în casă. Chinezii îl vedeau pe arici ca pe un animal norocos, iar în superstițiile englezești acesta indica starea vremii într-un mod deosebit. Indiferent dacă își făcea vizuina către nord, sud, est sau vest, vânturile urmau să bată în direcția contrară acestei orientări geografice.

Bunicul îi mai povestise puiului de arici și de însemnătatea pe care le-a acordat-o poporul român. El spunea că în mitologia românească ariciul a participat alături de Dumnezeu și Diavol la facerea lumii. Ariciul a fost cel care a pus ordine în succesiunea zilelor. Mai mult, în alte mituri, el a fost cel care a salvat lumea atunci când Dumnezeu a greșit sau a fost mediator între zi și noapte, pământ și apă, suprafață și adâncime, ordine și haos, normă și abatere (Fig. 6).

Legende și miturile i-au dat rolul de stăpân și paznic al tainelor și bogățiilor pământului. Iar cea mai mare taină aflată în păstrarea sa era singura plantă magică care putea să învingă bolile și moartea, cea care putea deschide ușile Raiului – Iarba Fiarelor.

Puiul de arici ascultase atunci fascinat poveștile bunicului său și când acesta terminase îi spusese: „Bunicule, chiar suntem fantastici! Sunt mândru că sunt arici! Dar, bunicule, povestea nu se oprește aici. Știi dumneata că noi, aricii, am ajuns eroi de poveste, de cântecele și de desene animate? Mama îmi citește în fiecare seară „Povestea lui Așchiuță Ariciul”, „Extraordinara călătorie a ariciului Ariston”, „Povestea lui Bulgăraș de Primăvară”, îmi cântă înainte de culcare și atunci când sunt trist cântecelele cu „Arici Pogonici”, iar eu, cum prind momentul, mă amuz la TV cu Alfred Ariciul– detectivul care dezleagă mistere (mâncărimea misterioasă, misterul picioarelor grele, misterul nulelor, marele mister al ploii, misterul strănutului), cu Ariciul Sonic care, înzestrat cu o viteză incredibilă, își pune tot talentul și forța pentru a opri forțele răului și pentru a salva planeta sau cu Ariciul Ariciu care, alături de prietenul său Țopa-Iepurele, trăiesc fel și fel de aventuri... Suntem grozavi, bunicule!!!” (Fig. 7, 8, 9).

Bunicul arici îi mai spusese că ei, aricii, erau atât de importanți și făceau atâtea fapte bune încât oamenii hotărâseră să le acorde o zi de sărbătoare numai a lor: ziua de 2 februarie, dată decretată Ziua Internațională a Ariciului. Era ziua când aricii ies din hibernare și se pot bucura de toate frumusețile acestei lumi (Fig. 10).

Puiul de arici se trezi din visare și părăsi marea clădire a Muzeului Județean Teleorman. Obosise de atâtea mers și de atâtea gânduri. Privi spre cer. Se înnoptase și frunzele cădeau din copaci lin, parcă valsând. „E timpul să mă întorc acasă. În curând vom intra în hibernare. Abia aștept să ascult iar poveștile bunicului. Îmi iubesc atât de mult familia!”

Povestea puiului de arici spusă de copii

Partea a doua a atelierului a constat în realizarea unui colaj reprezentând imaginea unui arici.

S-au folosit frunze pe care le-am cules împreună cu cei mici din curtea grădinițelor sau a școlilor. Frunzele au fost spălate și uscate de apă.

Ținând cont de vârsta participanților (preșcolari și elevi din ciclul primar), m-am legat de primul sunet al cuvântului „arici”: litera A – prima din alfabet și prima literă pe care o învață orice copil. Am scris litera „a mic de mână” pe o coală sau pe tablă, solicitându-le copiilor să facă același lucru. Plecând de la scrierea cu creionul pe coli albe a literei „a” de mână, copiii au

conturat corpul ariciului și i-au desenat cu carioca boticul și ochișorii. Țepii au fost realizați din frunzele culese, prin lipirea acestora, cu lipici, pe corpul ariciului (Fig. 11, 12, 13).

Pe parcursul activității practice au fost recapitulate și fixate informațiile teoretice prezentate în prima parte a atelierului, recapitulare pe care am realizat-o sub forma unor mici concursuri.

Concluzii

Ținând cont de entuziasmul cu care a fost receptat de participanți, proiectul educativ „Povestea puiului de arici” a reușit să-și atingă scopul pentru care a fost inițiat. Pe lângă dobândirea unor noțiuni noi, atelierul organizat a favorizat un mediu de învățare interactiv și incitant. Participanții au fost extrem de interesați de informațiile primite și încântați de maniera în care le-au fost furnizate informațiile – povestirea, ca variantă a metodei *expunerea didactică*. Au pus multe întrebări legate de mediul de viață al ariciului și de caracteristicile inedite ale comportamentului acestei mici vietăți.

Prin modalitatea inedită de derulare a acestui atelier de pedagogie muzeală am reușit să-i facem pe copii să înțeleagă relația om-animal-natură.

BIBLIOGRAFIE

1. Antonescu, R., 2009, *Dicționar de Simboluri și Credințe Tradiționale Românești*, Editura cIMeC – Institutul de Memorie Culturală, București.
2. Gorovei, A., 2012, *Credințe și superstiții ale poporului român*, Editura Saeculum I.O., București.
3. Pavel, C., 2021, *Animalele care ne fac oameni*, Editura Humanitas, București.
4. Pop, V., 1962, *Zoologia vertebratelor, Mamiferele*, Vol. II, Fasc. 2, Editura Didactică și Pedagogică. București.
5. Radford, E., Radford, M.A., 1949, *Encyclopaedia of Superstitions – A History of Superstition*, Philosophical Library, New York.
6. <https://ro.wikipedia.org/wiki/Erinaceide>

THE STORY OF THE HOGLET

(Abstract)

The hedgehog, with an interesting way of life and a role of great importance in the ecosystems of which it is a part, is one of the first animals we come into contact with since childhood, it is an omnipresent figure in fairy tales, stories, in cartoons.

The fascination that this small living ball, covered with a lot of thorns, arouses in children was the premise of the initiation of the museum pedagogy workshop "The Story of the Hoglet". Step by step, the little ones discovered the world of hedgehogs and were able, at the end, to make a portrait of a hedgehog from new materials.

A fost odată un pui arici...

Fig. 1: Povestea ariciului.

ARICIUL (*Erinaceus europaeus*)

Cine sunt eu? - Sunt un mamifer mic, nocturn, omnivor.

Unde mă întâlnești: - prin pădure, pe câmp și pe lângă casele oamenilor.

Familia mea:

Mama: aricioaică

Tata: arici

Copilul: arici

Fig. 2: Informații despre arici.

Fig. 3: Curiozități despre arici.

ARICIUL DE LA TRIVALEA-MOȘTENI

(Exponatul Lunii Octombrie 2021)

Statueta zoomorfă din lut ce reprezintă un arici provine de pe *tell*-ul aparținând culturii Gumelnița de la *Blidaru*, comuna Trivalea-Moșteni (județul Teleorman).

Fig. 4: Ariciul de la Trivalea Moșteni.

Fig. 5: Statuete și vase de ceramică reprezentând ariciul.

Ariciul în legende și mituri

mitologia populară românească

- ariciul - animal cosmogonic - a urzit pământul împreună cu Dumnezeu
- este înțelept și bun sfătuitor
- pune ordine în succesiunea zilelor
- este paznicul bogățiilor pământului prin accesul la așa-zisa „iarbă a fiarelor”
- este aducător de noroc casei pe lângă stă

Fig. 6: Ariciul în legende și mituri.

Fig. 7: Ariciul – erou de poveste.

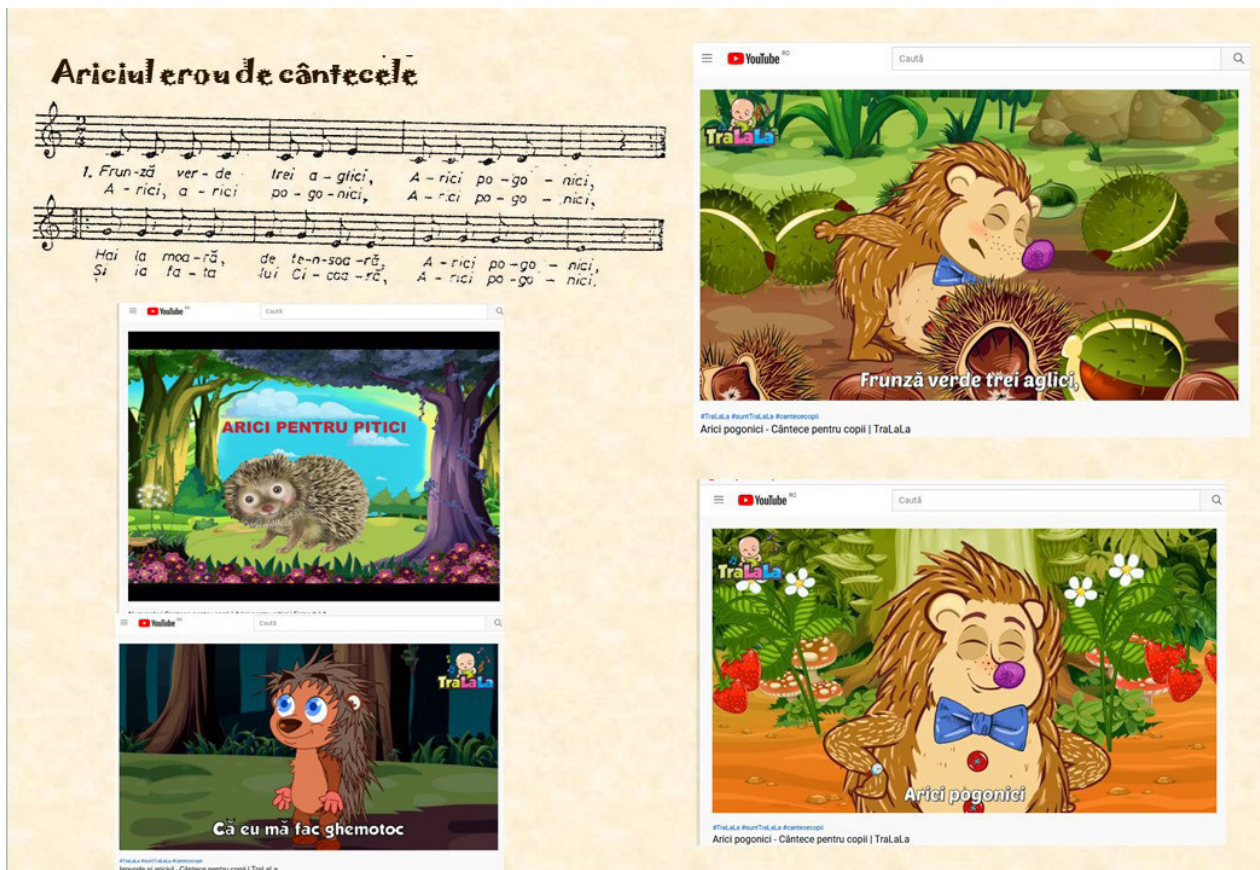

Fig. 8: Ariciul – erou de cântecele.

Ariciul erou de desene animate

ALFRED

SONIC

ARICIU

Fig. 9: Ariciul – erou de desene animate.

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ARICIULUI

2 februarie

Fig. 10: Ziua Internațională a Ariciului.

Fig. 11: Confecționarea modelului didactic reprezentând un arici.

Fig. 12: Aspecte din timpul desfășurării atelierului.

Fig. 13: Produse finale.

ACTIVITATEA DE PEDAGOGIE MUZEALĂ „SĂ GRĂDINĂRIM PUȚIN!”

Daniela-Ramona BOTOȘ¹, Mihnea-Cristian TACHE¹

¹Muzeul Județean Mureș, Secția de Științele Naturii, str. Horea nr. 24,
RO-540036 Târgu Mureș, botos.dana@gmail.com, tache_mihnea_cristian_97@yahoo.com

Rezumat

Activitatea „Să grădinărim puțin!” a fost organizată în cadrul ediției a XI-a a Programului de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu”, în data de 30 iulie 2021.

Scopul activității a fost familiarizarea copiilor și elevilor cu activitățile specifice de horticultură, desfășurate în noile spații amenajate în curtea Secției de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș, Sera și Grădina senzorială, realizate în cadrul proiectului „Reabilitarea Muzeului de Științele Naturii din Târgu Mureș”.

În cadrul atelierului de pedagogie muzeală organizat, un atelier inedit, participanții au exersat tehnicile de înmulțire a plantelor suculente prin metoda divizării.

Activitatea a urmat structura activităților de pedagogie muzeală desfășurate de Secția de Științele Naturii: o videoproiecție, o vizită ghidată și un atelier de pedagogie muzeală.

Introducere

Programul de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu” a fost inițiat în anul 2010, de Secția de Științele Naturii din cadrul Muzeului Județean Mureș (denumită, în continuare, Secție) și se desfășoară anual, în luna iulie, în fiecare zi de vineri, între orele 10,00–12,00.

Au fost organizate, până la momentul publicării prezentului articol, 12 ediții (mai puțin în anul pandemic 2020, datorită restricțiilor impuse), respectiv 56 de activități de pedagogie muzeală, la care s-au înregistrat 1944 de participanți (1408 de copii și elevi și 536 de adulți).

Programul a fost prezentat la numeroase conferințe științifice, naționale și internaționale și a constituit subiectul a nenumărate articole științifice în publicații de specialitate (Fig. 1, Fig. 2).

Programul se adresează copiilor cu vârste cuprinse între 6–12 ani, oferindu-le o gamă diversă de activități educative, pentru consolidarea cunoștințelor din programele școlare pentru disciplinele de biologie, alternate cu activități de relaxare, recreative (atelier de creație) [2].

De-a lungul celor 12 ani de implementare, programul și-a atins scopurile principale propuse, și anume, valorificarea patrimoniului muzeal și valorizarea potențialului educativ al muzeului.

Materiale și metode

Activitatea „Să grădinărim puțin!” a fost organizată în cadrul ediției a XI-a a Programului de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu”, în data de 30 iulie 2021 (Fig. 3).

Scopul activității a fost familiarizarea copiilor și elevilor cu activitățile specifice de horticultură, desfășurate în noile spații amenajate în curtea Secției, Sera și Grădina senzorială, realizate în cadrul proiectului „Reabilitarea Muzeului de Științele Naturii din Târgu Mureș”.

Competențele urmărite de Muzeu, au fost cele specifice disciplinei Biologie:

- identificarea unor grupe și specii din regnul Plantae;
- stabilirea relației factori de mediu-plante;
- observarea relațiilor dintre plante și alte viețuitoare;
- explicarea alcătuirii generale a unei plante cu flori;
- utilizarea în viața cotidiană a cunoștințelor de biologie vegetală.

Activitatea a urmat structura activităților de pedagogie muzeală desfășurate de Secție: o videoproiecție, o vizită ghidată și un atelier de pedagogie muzeală.

Videoproiecția „Cactuși” a fost prezentată în Sala de activități de pedagogie muzeală din Clădirea secundară a Secției (Fig. 4) și a fost structurată astfel:

- talofite/plante inferioare (alcătuirea talului, clasificarea talofitelor) și cormofite/plante superioare (alcătuirea cormului, clasificarea cormofitelor);
- cactuși – generalități;
- frunza – morfologie;
- habitatul natural al cactușilor;
- clasificarea cactușilor: plante cu frunze (subfamilia Pereskioideae): *Peireskia sp.*; plante cu glohede (subfamilia Opuntioideae): *Opuntia ficus-indica* (cactus smochină, limba soacrei), *Stetsonia coryne* (cactus scobitoare), *Oreocereus trollii* (cactus glob), *Oreocereus leucotrichus* (cactus cu păr alb), *Acanthocalycium glaucum* (cactus globular), *Lobivia sp.* (cactuși arici), *Pachycereus pringley* (cactus elefant), *Carnegie gigantea* (cactus gigant), *Marginatocereus marginatus* (cactus mexican de gard), *Myrtillocactus geometrizans* (cactus afin), *Astrophytum myriostigma* (mitra episcopului), *Ferocactus glaucescens* (cactus butoi), *Ferocactus latispinus* (cactus butoi), *Mammillaria sp.* (cactuși cu negi);
- îngrijirea cactușilor în seră (informații despre: ghivece, amestecul de pământ – cu un exemplu de rețetă, apa de udat etc.);
- întrebuințările cactușilor (salate, dulceață și suc, coloranți naturali, material lemnos etc.);
- bolile cactușilor (viroze, bacterioze, micoze);
- dăunătorii cactușilor: păianjenul roșu comun (*Tetranychus urticae*), musculița albă de seră (*Trialeurodes vaporariorum*);
- curiozități despre cactuși.

Vizita ghidată s-a desfășurat în noile spații amenajate în curtea Secției, Sera și Grădina senzorială.

Datorită restricțiilor impuse de pandemia de COVID-19, accesul în Seră s-a realizat în grupuri restrânse, de circa 5 persoane.

Participanților li s-au prezentat speciile de cactuși și de plante suculente din Seră, cu accent pe speciile de cactuși cu care au făcut cunoștință prin intermediul videoproiecției „Cactuși”, cum ar fi: *Stetsonia coryne* (cactusul scobitoare), *Lobivia sp.* (cactusul arici), *Myrtillocactus geometrizans* (cactusul afin), *Astrophytum myriostigma* (mitra episcopului), *Ferocactus glaucescens* (cactusul butoi), *Mammillaria florifera* (cactusul cu negi), *Oreocereus leucotrichus* (cactusul cu păr alb) (Fig. 5).

De asemenea, li s-au prezentat aspecte legate de lucrările de întreținere curente ale cactușilor în sere: tipurile de ghivece utilizate, tipul de substrat necesar, modalitățile de udare, controlul temperaturii și umidității din seră și aplicarea tratamentelor fitosanitare.

Li s-au prezentat plantele din Grădina senzorială: levănțica (*Lavandula angustifolia* Mill.), salvia (*Salvia officinalis* L.), menta (*Mentha x piperita* L.), lămâița (*Melissa officinalis* L.), rozmarinul (*Rosmarinus officinalis* L.), clematita (*Clematis* sp.).

Atelierul de pedagogie muzeală s-a desfășurat în două locații:

- în spațiul verde din proximitatea Serei, unde participanții au fost familiarizați cu activități specifice de horticultură: au exersat tehnicile de înmulțire a plantelor succulente prin metoda divizării (Fig. 6); în plus, au primit cadou ghiveciul cu planta succulentă pe care au înmulțit-o și au avut posibilitatea de a-l decora cu diverse elemente care le-au fost puse la dispoziție și să îl eticheteze (Fig. 16).
- în depozitul de botanică al Muzeului, participanților li s-a prezentat herbarul, explicându-li-se că este o colecție de plante uscate prin presare, aranjate pe coli speciale și ordonate în funcție de tematica acestuia, herbarul prezentat fiind un herbar taxonomic, cu taxoni vegetali aranjați în ordine sistematică. Li s-a prezentat, de asemenea, tehnica de întocmire a unui herbar, care implică o serie de operații succesive: herborizarea, uscarea prin presare, determinarea (identificarea taxonilor), aranjarea pe coli și conservarea plantelor – inclusiv tehnicile de conservare preventivă a plantelor. Li s-a precizat și faptul că piesele, modulii de depozitare și spațiile de depozitare sunt curățate, aerisite și dezinfectate periodic. Le-a fost prezentat registrul de depozit, în care informațiile sunt structurate astfel încât să faciliteze regăsirea obiectelor (Fig. 7).

Au fost utilizate următoarele *mijloace didactice* (Fig. 8):

- aparatură audio-video: videoproiector, laptop, tablă interactivă;
- suporturi de prezentare: flip-chart, tablă de scris.

Au fost utilizate următoarele *suporturi didactice*:

- videoproiecția „Cactuși”;
- bunuri culturale naturale: cactuși și plante succulente din Seră (Fig. 9); plante din Grădina senzorială;
- bunuri culturale mobile din colecțiile muzeului (din depozitul de botanică): alge, ciuperci, licheni, mușchi, plante superioare;
- reconstituiri ale cactușilor – piese de puzzle;
- plante proaspete din curtea Secției (Fig. 10);
- materiale tipărite: *fișe de lucru*: imagini reprezentând alcătuirea unei plante superioare, imagini reprezentând dispoziția frunzelor pe tulpină, imagini reprezentând diferite specii de cactuși în mediul de viață, desene de colorat (Fig. 11);
- literatură de specialitate: tratate, articole, atlase botanice, determinatoare etc. (Fig. 12).
- filme – conținând aspecte legate de îngrijirea cactușilor.

Au fost utilizate următoarele *materiale specifice activităților de horticultură* (Fig. 13):

- ghivece din plastic;
- găleți din plastic;
- stropitori;
- șorturi de unică folosință;
- saci menajeri;
- mănuși de grădinărit;
- plantatoare de metal;
- plante succulente;
- substrat pentru plante succulente și cactuși;
- etichete pentru plante;
- termometre.

De asemenea, au fost utilizate *materiale de birotică și de papetărie*: carnețele, pixuri, etichete autocolante, ștampile, materiale pentru decorarea ghivecelor (Fig. 14).

Au fost utilizate cu predilecție *metode activ-participative*, precum:

1. Conversația didactică:

a) *conversația euristică*:

– exemplu:

Întrebare: La ce servesc frunzele transformate în spini ale cactușilor?

Răspuns: Îi protejează de razele puternice ale soarelui, dar și de animalele ierbivore.

b) *conversația examinatoare (catehetică)* – pentru a contabiliza cunoștințele dobândite de copii la finalul activității:

– exemplu:

Întrebare: Ce sunt spinii cactușilor?

Răspuns: Sunt frunze complet metamorfozate.

2. Demonstrația:

a) *cu mijloace tehnice*: videoproiecția „Cactuși”;

b) *cu obiecte în stare naturală*: cactuși din colecția Muzeului, plante din colecția botanică a Muzeului, plante proaspete din curtea Secției;

c) *cu acțiuni*: prezentarea tehnicilor de înmulțire a plantelor suculente prin metoda divizării;

d) *cu substitute*: fișe de lucru, fotografii, materiale tridimensionale.

3. Metoda exercițiului:

– însușirea unor metode și tehnici de lucru specifice horticulturii: tehnici de înmulțire a plantelor suculente prin metoda divizării.

4. Metoda observării:

– observarea alcătuirii unui cactus, pe un cactus din Seră.

5. Modelarea didactică:

– piese de puzzle, mulaje.

6. Metode de simulare (jocul de rol):

– jocul de-a ghidul (inginerul horticol și vizitatorii).

Activitatea a beneficiat de prezența reprezentanților mass-media, o prezență, de altfel, obișnuită la activitățile desfășurate de Secție (Fig. 15).

Notă

La data publicării prezentului articol, în Seră a fost finalizată amenajarea expoziției de cactuși și de plante suculente, care va fi prezentată publicului la Marea Deschidere a Muzeului (plantele din seră au fost transvazate din ghivecele de producție din plastic, în ghivece ornamentale de lut; a fost înlocuit și completat substratul pentru ghivece; a fost adăugat pietriș ornamental de culoare albă la baza plantelor; au fost realizate etichete pentru toate genurile și speciile de cactuși prezentate; au fost montate bannere reprezentând mediul de viață al cactușilor de deșert) (Fig. 17).

Concluzii

Prin activitatea desfășurată, Muzeul și-a atins scopurile propuse: valorificarea patrimoniului muzeal, cu acces la colecțiile muzeului, inclusiv la colecțiile de bunuri culturale naturale.

Prin metodele didactice utilizate, copiii și elevii participanți și-au însușit metode și tehnici și au căpătat deprinderi de lucru, specifice horticulturii. De asemenea, și-au consolidat cunoștințele despre plante, în general, și despre plantele ornamentale, în special.

În activitate s-au implicat activ nu numai copiii și elevii participanți, ci și însoțitorii acestora, părinți și bunici, aceștia fiind deja o prezență obișnuită la programul de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu”.

BIBLIOGRAFIE

1. Berger, M., 2012, *Cactușii, cultivare și îngrijire*, Editura Casa, Oradea.
2. Botoș, D. R., 2014, Programul de pedagogie muzeală „Școala de vară la muzeu”, *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, II, Muzeul Județean Mureș, Editura Mega, Târgu-Mureș: 47-62.
3. Copăcescu, S.V., 2001, *Cactușii. Monografie*, Editura Ceres, București.
4. Copăcescu, S., Bobârnac, B., Grigoraș, V., 1984, *Cactușii*, Editura Scrisul Românesc, Craiova.
5. Duțu, A., Dragomir, V., Costoiu, V. E., Mihăilescu, A., Andreescu, M., 2010, *Ghid de bune practici în protejarea și promovarea colecțiilor publice locale*, Centrul de Pregătire Profesională în Domeniul Culturii, București.
6. Neagu, G., 2012, *Șanse de acces la educație în societatea românească actuală*, Editura Lumen, Iași.

MUSEUM PEDAGOGICAL ACTIVITY "LET'S DO SOME GARDENING!"

(Abstract)

The "Let's do some gardening!" activity was organised within the XIth edition of the Museum Pedagogy Program "Summer School at the Museum" on July 30, 2021.

The purpose of the activity was to familiarise children and students with specific horticulture activities, carried out in the new spaces set up in the yard of the Natural Sciences Department of the Mureș County Museum, the Greenhouse and Sensory Garden, carried out as part of the project "Rehabilitation of the Museum of Natural Sciences of Târgu Mureș".

In the unique museum pedagogy workshop, the participants practised multiplying succulent plants by division.

The activity followed the structure of the museum pedagogy activities carried out by the Natural Sciences Department: a video projection, a guided visit and a museum pedagogy workshop.

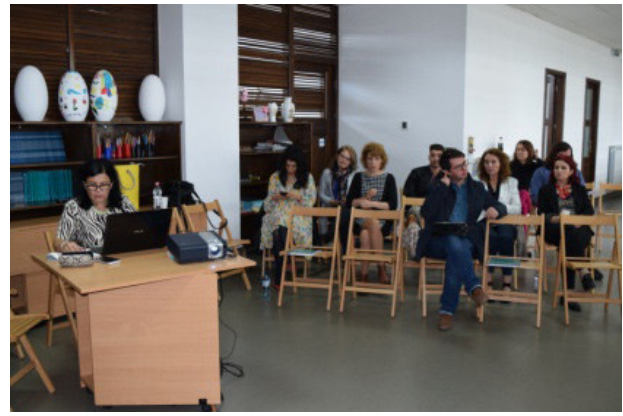

Fig. 1: Pezentarea programului „Școala de vară la muzeu” la conferințe științifice.

Fig. 2: Prezentarea programului „Școala de vară la muzeu” în revista de specialitate *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*.

Fig. 3: Afișul Programului „Școala de vară la muzeu”- ediția a XI-a.

Fig. 4: Videoproiecția „Cactuși”.

Fig. 5: Prezentarea cactușilor din Seră.

Fig. 6: Aspecte din timpul desfășurării atelierului de pedagogie muzeală – activități specifice de horticultură.

Fig. 7: Aspecte din timpul desfășurării atelierului de pedagogie muzeală – activități în depozitul de botanică al Secției.

Fig. 8: Mijloace didactice.

Fig. 9: Suporturi didactice: cactuși din Seră, plante proaspete din curtea Secției.

Fig. 10: Suporturi didactice: plante proaspete din curtea Secției.

Fig. 11: Fișe de lucru
(https://en.wikipedia.org/wiki/Tetranychus_urticae,
https://en.wikipedia.org/wiki/Greenhouse_whitefly).

Fig. 12: Literatură de specialitate.

Fig. 13: Materiale specifice activităților de horticultură.

Fig. 14: Materiale de birotică și de papetărie.

Fig. 15: Reprezentanți mass-media, prezenți la activitate.

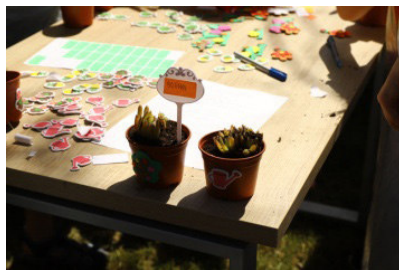

Fig. 16: Produse finale.

Fig. 17: Sera Secției, în anul 2022.

PĂSĂRILE CONTEAZĂ: LEGĂTURA ETERNĂ DINTRE ÎNARIPATE ȘI LUMEA DIN JURUL LOR

Medeea C. HALICI¹, Ovidiu C. ALBOIU¹

¹Muzeul Județean Botoșani, Secția Științele Naturii, str. Alexandru Ioan Cuza nr. 43,
RO-715201 Dorohoi, România, medeea.halici@yahoo.com

Rezumat

Păsările reprezintă viețuitoare esențiale pentru planeta noastră, contribuind la susținerea vieții, prin polenizarea plantelor, diseminarea semințelor, crearea de noi habitate și controlul biologic al altor specii, precum insecte și rozătoare. Pe lângă toate aceste roluri de natură biologică, înaripatele constituie o sursă infinită de inspirație pentru o varietate de domenii, precum artă (literatură, muzică, pictură, industria filmului) și chiar inginerie, spre exemplu construcția avioanelor.

Astfel, prin proiectul educativ *Păsările contează: legătura eternă dintre înaripate și lumea din jurul lor*, care a debutat la data de 1 Aprilie 2022, s-a dorit aprofundarea informațiilor legate de grupul taxonomic al păsărilor, cum ar fi: migrația, rolul acestora pe Terra, precum și valorificarea patrimoniului muzeal, prin includerea într-un proiect educativ a unor bunuri culturale mobile din patrimoniul Muzeului Județean Botoșani: păsări naturalizate din diverse familii, ouă, cuiburi și fragmente osteologice.

Participanții la acest proiect (preșcolari și elevi din învățământul primar), au avut de parcurs două etape. În prima etapă, desfășurată la sediul unităților de învățământ, participanții au realizat desene tematice și decorațiuni, tema fiind viziunea acestora asupra păsărilor. În a doua etapă, desfășurată la muzeu, au beneficiat de un ghidaj de specialitate completat cu discuții și dezbateri legate de diversitatea speciilor de păsări, importanța și protejarea acestora.

Introducere

Rolul unui muzeu este acela de a realiza corelații între bunurile culturale ce alcătuiesc patrimoniul și mediul înconjurător, pentru a insufla vizitatorilor săi dorința de cunoaștere și explorare, de curiozitate și învățare, iar Muzeul de Științele Naturii Dorohoi, reprezintă o instituție emblematică pentru județul Botoșani, a cărui misiune este aceea de a informa și educa publicul în scopul protejării naturii și biodiversității. Mai mult de atât, muzeul realizează activități, care sunt corelate cu studiul biodiversității, în scopul cunoașterii florei și faunei locale și naționale, precum și sensibilizarea publicului cu privire la problemele legate de mediul înconjurător și protecția acestuia (Petrescu et al., 2019).

Între om și natură există o strânsă legătură, iar relația lor este vitală pentru stabilirea unui echilibru la nivel global. Astfel, este de o necesitate aparte ca societatea să conștientizeze importanța naturii și impactul acțiunilor noastre asupra biodiversității, și implicit al viitorului nostru. În întreaga lume există aproximativ 10000 de specii de păsări identificate până în prezent, care constituie unul dintre grupurile taxonomice cele mai vizibile și cunoscute de către noi, oamenii. Au o răspândire vastă, înaripatele fiind întâlnite de la poli până la pădurile ecuatoriale, din deșerturi până în mijlocul oceanelor, zboară peste cei mai înalți munți, iar unele își găsesc refugiul în inima orașelor. În decursul timpului, păsările au îndeplinit diverse roluri, precum, polenizare, mijloc de comunicare, sursă de inspirație etc. Cu toate acestea, reprezentanții clasei *Aves*, au suferit, din cauza schimbărilor survenite în decursul timpului, modificări generate și de impactul antropic asupra habitatelor și surselor de hrană

(Tabur și Ayvaz, 2010). În scopul protejării și conservării acestor viețuitoare a fost creată Ziua păsărilor, eveniment care este sărbătorit încă din anul 1906, când a fost implementat unul dintre cele mai importante documente privind protecția avifaunei, „Convenția Internațională a Păsărilor”. Această inițiativă se suprapune totodată și cu migrația de primăvară a păsărilor și are ca scop educarea generațiilor spre a iubi și proteja speciile de păsări sălbatice (Abramciuc & Cirimpei, 2014).

Astfel, pentru a ilustra importanța și necesitatea protejării păsărilor și implicit a mediului, Muzeului de Științele Naturii Dorohoi, a organizat prima ediție a proiectului educativ *Păsările contează: legătura eternă dintre înaripate și lumea din jurul lor*, pentru a sărbători Ziua Păsărilor, în data de 1 Aprilie 2022.

Materiale și metode

Scopul proiectului educativ a fost formarea unei atitudini de înțelegere și protejare a naturii, de respectare a valorilor pe care le furnizează mediul înconjurător, prin exemplificarea diversității, importanței avifaunei și necesității acute de a proteja aceste specii.

Obiectivele proiectului au fost următoarele:

- realizarea unei expoziții temporare, alcătuită din desenele elevilor, planșe interactive, expodate din patrimoniul muzeal (specii de păsări, ouă, cuiburi);
- prezentarea unor informații de natură ecologică, ideile centrale fiind orientate asupra diversității, importanței păsărilor, dar și modalităților de protejare a acestora;
- dobândirea unor cunoștințe despre grupul taxonomic al păsărilor, în special speciile întâlnite în România;
- dezvoltarea unor abilități și deprinderi de a proteja natura și viețuitoarele acestei planete;
- generarea unei curiozități de explorare și cercetare a mediului, în special al păsărilor;
- realizarea unor tururi ghidate adaptate evenimentului, prin care participanții să exploreze și expoziția de bază a muzeului și să se familiarizeze cu unele noțiuni și concepte legate de științele naturii, cum ar fi: migrație, păsări migratoare, păsări sedentare, habitat, dioramă etc.

Promovarea activităților din proiect s-a realizat prin corespondență electronică și prin intermediul Paginii de Facebook a instituției.

În scopul conturării unei viziuni cât mai clare asupra avifaunei și mediului înconjurător, dar și creării unei atmosfere cât mai primitoare și degajate pentru vizitatori, s-au îmbinat *metodele didactice* tradiționale, cu cele moderne.

Dintre metodele tradiționale utilizate, amintim următoarele:

- expunerea;
- conversația;
- demonstrația;
- observarea;
- exercițiul.

Metodele moderne au fost:

- brainstorming;
- problematizarea unor situații, spre exemplu, cum ar fi viața pe Terra fără păsări;
- demonstrația, observarea obiectelor din patrimoniul muzeal, precum: cuiburi, ouă, diverse specii de păsări;
- studiul de caz;

- metode de simulare, precum jocuri de rol;
- modelarea.

În ceea ce privește *resursele materiale utilizate*, acestea au fost:

- materiale necesare realizării decorațiilor, precum pensule, creioane, vopsea, acuarele, carioci, foarfece;
- materiale tipărite, spre exemplu, fișe care ilustrau citate ale unor personalități remarcante, a căror opere au fost inspirate din lumea păsărilor;
- obiecte ale patrimoniului cultural mobil: păsări naturalizate, cuiburi, ouă, fragmente osteologice;
- fructe și semințe uscate pentru a ilustra relația dintre forma ciocului și hrana înaripatelor;
- literatură de specialitate.

Proiectul, a constat în mai multe *tipuri de activități*:

1. organizarea unei expoziții temporare dedicate păsărilor, la sediul muzeului, prin colaborarea dintre unitățile de învățământ preuniversitar și muzeu;

2. realizarea unui ghidaj de specialitate adaptat specificului evenimentului, atât pentru expoziția temporară inclusă în proiect, cât și pentru sectoarele expoziționale incluse în expoziția de bază a muzeului;

3. interacțiunea cu modelele didactice realizate: realizarea de fotografii, de către participanți, cu aripile supradimensionate; prezentarea de către participanți a unor știri și curiozități din lumea păsărilor, printr-o activitate intitulată sugestiv „Să fim Andreea Esca pentru o clipă”, prin intermediul „televizorului păsărilor”.

Am intenționat să desfășurăm proiectul pe tot parcursul lunii aprilie 2022, însă, datorită notorietății înregistrate, evenimentul *Noaptea muzeelor* ne-a surprins desfășurând încă activități din proiect.

Prima activitate din proiect, organizarea unei expoziții temporare dedicate păsărilor, a constat în mai multe etape, desfășurate la sediul unităților de învățământ colaboratoare (Școala Gimnazială nr. 7 Dorohoi și Școala Gimnazială Vârfu Câmpului) și la sediul muzeului.

Etapa desfășurată la sediul unităților de învățământ colaboratoare (Școala Gimnazială nr. 7 Dorohoi, Școala Gimnazială Vârfu Câmpului) a constat în:

- expedierea, prin corespondență electronică, către cadrele didactice colaboratoare, a unor informații științifice referitoare la păsări;
- realizarea unor desene și elemente decorative, inspirate din viața păsărilor, de către preșcolarii și elevii implicați, sub îndrumarea cadrelor didactice, utilizând instrumente și tehnici variate, specifice artelor plastice (Fig. 1);
- selectarea celor mai reprezentative lucrări artistice, de către cadrele didactice, în vederea etalării acestora în expoziția temporară organizată la muzeu.

Etapa desfășurată la sediul muzeului a costat în:

- selectarea bunurilor culturale mobile din colecțiile muzeului: păsări naturalizate, ouă, cuiburi, fragmente osteologice și pregătirea acestora pentru expunere (Fig. 2);
- conceperea și realizarea unor modele didactice figurative inedite, bi- și tridimensionale, de către personalul de specialitate al muzeului (aripi supradimensionate inspirate din penajul pescărașului albastru – *Alcedo atthis* – și „televizorul păsărilor”) (Fig. 3);

- organizarea expoziției temporare dedicată păsărilor, în Sala Oglinzilor din Muzeul de Științele Naturii Dorohoi, conținând următoarele expozate:
 - expozate autentice: bunuri culturale din colecțiile muzeului: păsări naturalizate, ouă, cuiburi, fragmente osteologice;
 - expozate auxiliare: modele didactice figurative inedite, bi- și tridimensionale: aripi supradimensionate inspirate din penajul pescărașului albastru – *Alcedo atthis* – și „televizorul păsărilor”; creații artistice: desene și elemente decorative, inspirate din viața păsărilor;
- vernisajul expoziției temporare, conținând expozatele enumerate mai sus.

A doua activitate din proiect, ghidajul de specialitate, s-a desfășurat la sediul muzeului, prezentându-li-se participanților atât expoziția temporară inclusă în proiect (Fig. 4), cât și sectoarele expoziționale incluse în expoziția de bază a muzeului (Fig. 5).

Ghidajul de specialitate desfășurat în expoziția temporară dedicată păsărilor a fost structurat astfel:

- formularea de întrebări: „Ce sărbătorim de 1 Aprilie?” și „Care este rolul păsărilor în lume?”;
- prezentarea istoricului și importanței evenimentului numit Ziua Păsărilor;
- ilustrarea caracteristicilor generale ale păsărilor;
- detalierea răspândirii și habitatelor înaripatelor;
- explicarea legăturii dintre hrana păsărilor și caracteristicile ciocului;
- prezentarea curiozităților legate de păsările naturalizate expuse în expoziția temporară, acestea reprezentând piese din patrimoniul muzeal care nu sunt expuse în expoziția de bază sau sunt de o importanță majoră în lumea vie, printre acestea numărându-se: ciuful de pădure (*Asio otus*), șoimul călător (*Falco peregrinus*), corbul (*Corvus corax*), ciocârlia urecheată (*Eremophila alpestris*), mățasarul (*Bombycilla garrulus*), barza albă (*Ciconia ciconia*), fereștrașul mic (*Mergellus albellus*) și lebăda de vară (*Cygnus olor*).

Ghidajul de specialitate desfășurat în expoziția de bază a muzeului a constat în:

- vizualizarea și fixarea informațiilor care ilustrează legătura dintre păsări și reptile;
- prezentarea teoriilor care susțin apariția penajului;
- prezentarea speciilor de animale și plante care reprezintă hrana păsărilor;
- prezentarea factorilor care conduc la dispariția păsărilor;
- prezentarea dioramelor, unde participanților li s-au prezentat mediile de viață reconstituite în acestea.

A treia activitate din proiect, interacțiunea cu modelele didactice figurative realizate, a reprezentat elementul de noutate al proiectului.

Astfel, participanții, preșcolarii, elevii și cadrele didactice, s-au fotografiat cu aripile supradimensionate și au prezentat știri și curiozități din lumea păsărilor, printr-o activitate intitulată sugestiv „Să fim Andreea Esca pentru o clipă”, prin intermediul „televizorului păsărilor”.

Rezultate

Lansarea proiectului la scurt timp după ridicarea restricțiilor impuse de pandemia de COVID-19, a constituit un avantaj, deoarece a existat un număr ridicat de participanți dornici de activități extrașcolare.

Cu toate că proiectul s-a adresat categoriei de vârstă cuprinsă între 5–13 ani,

datorită caracterului modern și inovativ al activităților organizate, a beneficiat de interesul participanților aparținând mai multor grupe de vârstă, inclusiv de vârstă adultă. Vizitatorii principali au fost grupurile organizate de preșcolari și de elevi de la unitățile de învățământ preuniversitar din orașele Dorohoi și Botoșani, precum și din satele din apropiere.

Mai concret, muzeul a înregistrat un număr de 524 de vizitatori: 121 de vizitatori individuali și 403 vizitatori în grupuri școlare organizate.

Elementele de noutate/inovative au constat în utilizarea unor modele didactice figurative inedite, bi- și tridimensionale: *aripile supradimensionate*, inspirate din penajul pescărașului albastru (*Alcedo atthis*) și *televizorul păsărilor*, cu ajutorul cărora vizitatorii au avut posibilitatea de a-și realiza fotografiile tematice.

Concluzii

Proiectul a valorificat patrimoniul cultural mobil al muzeului, dar a adus și elemente de noutate în cadrul expoziției temporare, oferind informații semnificative referitoare la păsări, într-un mod atractiv și interactiv. Gradul de implicare a grupurilor de elevi este sporit atunci când descoperă o expoziție care cuprinde materiale, obiecte cu care pot interacționa și chiar realiza fotografiile cu acestea.

Datorită interesului ridicat din partea publicului, Muzeul de Științele Naturii își propune să continue realizarea acestui proiect educativ, adăugând de fiecare dată noi elemente.

BIBLIOGRAFIE

1. Abramciuc, V., Cirimpei, A., 2014, Aspecte ale educației ecologice în cadrul lecțiilor de fizică, *Acta et commentationes (Științe ale Educației)*, 4(1): 4–9.
2. Petrescu, A., Petrescu, A.M., Purdescu, F., Benchei, L., 2019, Școala de vară la Muzeul Național de Istorie Naturală „Grigore Antipa“ București – modulul de ornitologie, *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, VI, Muzeul Județean Mureș, Editura Mega, Tîrgu Mureș: 7–20.
3. Tabur, M.A., Ayvaz, Y., 2010, Ecological importance of birds, *Second International Symposium on Sustainable Development Conference*: 560–565.
4. <https://www.birdlife.org/birds/> (Accesat în data de 15 martie 2022)
5. <http://www.springalive.net/ro/group/33> (Accesat în data de 15 martie 2022)
6. <https://pasaridinromania.sor.ro/web> (Accesat în data de 15 martie 2022)

BIRDS MATTER: THE ETERNAL CONNECTION BETWEEN WINGED AND THE WORLD AROUND THEM (Abstract)

Birds are creatures that are essential on the planet, building life support through plant pollination, dissemination, creation of new habitats and biological control of other species, such as insects and rodents. In addition to all these biological roles, wings are an infinite source of inspiration for a variety of fields, such as art (literature, music, painting, film industry) and even engineering, for example aircraft construction.

Thus, through the activity that started on April 1, 2022, it was wanted to highlight the information related to the taxonomic group of birds, winged migration, their role on Earth, as well as the capitalization of the museum heritage, by exposing some species of birds from different families, eggs, nests and osteological fragments.

The participants of this project (preschoolers and schoolchildren) had to go through two stages, respective the first consisted of making thematic drawings through which the students exhibited their vision of birds, and the second stage represented the visit of those involved to the museum, during which were held thematic discussions, debates, related to the diversity of winged species, their importance and how we can protect them.

Fig. 1: Element decorativ realizat cu ocazia evenimentului Ziua Păsărilor.

Fig. 2: Expunerea patrimoniului muzeal.

Fig. 3: Aripi supradimensionate.

Fig: 4: Aspecte din timpul desfășurării activităților.

Fig. 5: Ghidaj în expoziția de bază.

ATELIERUL EDUCATIV „IEPURELE DE CÂMP ÎN CÂMPIA BURNAZULUI”

*Claudiu OLARU*¹

¹Muzeul Județean Teleorman, str. 1848 nr. 1, RO-140033 Alexandria,
mjt_claudiu@yahoo.com

Rezumat

Muzeul Județean Teleorman desfășoară, pe parcursul unui an calendaristic, trei programe educative: „Muzeul, sursă de cultură și educație”, „Muzeul te vizitează” și „Școala de vară”.

Atelierul, intitulat „Iepurele de câmp în Câmpia Burnazului”, s-a desfășurat în cadrul programului educativ „Muzeul, sursă de cultură și educație”, la sediul Muzeului Județean Teleorman, în data de 14 aprilie 2022.

Activitatea a urmat structura activităților de pedagogie muzeală desfășurate de Muzeul Județean Teleorman, adică, prima parte a fost dedicată unei video-proiecții, pentru ca cea de-a doua parte să fie rezervată desfășurării atelierului propriu-zis, în care elevii au realizat, din fetru, o jucărioară sub forma unui cap de iepuraș.

Introducere

Omul este în mod constant în căutarea diversității, a noului și a variației. Curiozitatea sa nelimitată, inteligența creatoare, sunt atuuri pe care orice educator trebuie să le folosească în transmiterea valorilor sociale și umane, atât de necesare integrării individului în societate și dezvoltării sale din punct de vedere psiho-socio-cultural.

Muzeul – ca și instituție culturală – are menirea, alături de colectarea, păstrarea, restaurarea, cercetarea și expunerea obiectelor, de a educa publicul vizitator, devenind astfel un mijloc de învățare a elevilor și perfecționare profesională a profesorilor. Aceste obiective – de instruire a micilor vizitatori și de perfecționare a cadrelor didactice în spiritul cunoașterii și conștientizării valorilor culturale – pot fi atinse printr-un amplu program numit „pedagogie muzeală”.

Pedagogia muzeală este o formă de educație cu adresabilitate generală, indiferent de vârstă sau statut social sau profesional. Însă, segmentul social cel mai susceptibil de a fi integrat programelor de pedagogie muzeală este populația de vârstă școlară și, în special, copiii din clasele primare și gimnaziale.

Muzeul Județean Teleorman desfășoară, în decursul unui an, trei programe educative: „Muzeul, sursă de cultură și educație”, „Muzeul te vizitează” și „Școala de vară”. În cadrul acestor programe, temele proiectelor sunt realizate și susținute de către muzeografi, dar este binevenită și încurajată și implicarea cadrelor didactice participante. Activitățile se desfășoară atât la sediul instituției muzeale, cât și în cadrul școlilor sau grădinițelor partenere.

Materiale și metode

Atelierul educativ, intitulat „Iepurele de câmp în Câmpia Burnazului”, s-a desfășurat în cadrul programului „Muzeul, sursă de cultură și educație”, la sediul Muzeului Județean Teleorman, în data de 14 aprilie 2022. La activitate au participat elevii clasei a VI-a de la

Școala Gimnazială din Țigănești. Atelierul a fost dedicat, după cum reiese și din titlu, cunoașterii unui animal ocrotit prin lege, iepurele de câmp, precum și a unui habitat în care poate fi întâlnit.

Activitatea a urmat structura activităților de pedagogie muzeală desfășurate de Muzeul Județean Teleorman, adică, prima parte a fost dedicată unei video-proiecții, iar cea de-a doua parte a fost rezervată desfășurării atelierului propriu-zis.

Faptul că Muzeul Județean Teleorman nu are o secție de Științele Naturii, impune, pentru a acoperi această lipsă, fie aducerea unor expoziții temporare de la muzee ce au patrimoniu de genul acesta, fie desfășurarea unor acțiuni sau ateliere educative prin care să se compenseze această lipsă sau ambele variante.

Scopul acestui atelier a fost, pe de o parte, acela de a răspunde nevoii elevilor teleorăneni de a primi informații din domeniul științelor naturii, iar pe de altă parte, prin acest atelier s-a dorit și crearea și dezvoltarea deprinderi de lucru manual, prin confecționarea unei jucării din pâslă sub forma unui cap de iepuraș.

S-a urmărit, de asemenea, și creșterea vizibilității muzeului în comunitate, atragerea copiilor spre activități muzeale, transformarea muzeului într-un colaborator al școlii, formarea apetitului pentru activități de pedagogie muzeală, perceperea muzeului ca sursă educațională și completarea ofertei educaționale din școli cu activități de pedagogie muzeală.

Alegerea spre prezentare a unui animal ocrotit de lege nu a fost întâmplătoare, prin ea vizându-se următoarele aspecte: familiarizarea elevilor cu problematici legate de viața iepurelui de câmp, cunoașterea mediului în care acesta trăiește, utilizarea adecvată a terminologiei specifice biologiei în comunicarea orală, atragerea atenției asupra pericolului de dispariție a acestei specii și totodată a nevoii de a proteja mediul și natura, în general.

În clasele gimnaziale, școala îi îndrumă pe elevi să caute răspunsuri la o întrebare fundamentală – Cum trăiesc plantele, animalele și omul în mediul lor de viață? Căutarea răspunsurilor a fost stimulată și prin acest atelier educativ, care a valorificat capacitatea copiilor de a observa și de a-și manifesta curiozitatea, prin corelarea cu activități cotidiene și probleme practice.

Competențele urmărite de Muzeu au fost cele obișnuite pentru disciplina „zoologie”, din programa școlară pentru gimnaziu și anume: identificarea unor grupe și specii de animale, recunoașterea alcătuirii generale a unui mamifer, stabilirea relațiilor dintre tipurile de comportament și procesul de adaptare a organismului la mediu, utilizarea adecvată a terminologiei specifice biologiei în diferite situații de comunicare, exersarea utilizării unor surse de informare.

Ca structură, atelierul a fost compus din două părți:

1. *Partea teoretică* – expusă cu ajutorul unei prezentări PowerPoint – a cuprins informații legate de iepurele de câmp, întâlnit și în Câmpia Burnazului, structurate astfel: prima descriere științifică a iepurelui de câmp și denumirea lui științifică, mediul și modul de viață, alcătuirea corpului, locomoția, reproducerea și dușmanii lui. Pentru a fi cât mai interactivă, prezentarea a fost presărată cu o serie de întrebări ce i-au făcut pe elevi să devină parte activă și în această primă parte a atelierului (Fig. 1).

2. În partea a doua a atelierului, *partea practică*, elevii au trebuit să realizeze o jucărioară din fetru, sub forma unui cap de iepuraș. În felul acesta au fost stimulați să își folosească imaginația, creativitatea și îndemânarea, reușind să realizeze propria jucărioară de fetru.

Etapele realizării jucărioarei au fost următoarele: imprimarea conturului jucărioarei pe două bucăți de fetru, decuparea celor două bucăți de fetru cu ajutorul foarfecii, coaserea nasturilor pe post de ochi, unirea celor două bucăți de fetru cu ajutorul acului și a aței, și umplerea cu vată înainte de a finaliza cusătura (Fig. 2).

Metodele didactice utilizate au fost: conversația, problematizarea, modelarea – o modalitate eficientă de realizare a unui învățământ activ (cu modele explicative și modele similare).

Au fost utilizate:

- *mijloace didactice*: aparatură audio-video: videoproiector, laptop, ecran de proiecție;
- *suporturi didactice*: videoproiecție, materiale tipărite: *fișe de lucru*: imagini cu alcătuirea unui iepure de câmp, imagini reprezentând Câmpia Burnazului; imagini reprezentând iepuri de câmp în ecosistemul de câmpie; literatură de specialitate: atlase zoologice, tratate etc.; jucărioară de fetru (model didactic);
- *materiale de papetărie*: pânză din fetru, foarfece, markere, ață tip „tălmăci”, nasturi, vată, ace de cusut nr. 6.

Concluzii

Muzeul Județean Teleorman și-a atins scopul propus, iar elevii au plecat acasă cu un bagaj nou de cunoștințe referitoare la animalele vertebrate, în general, și la iepurele de câmp, în special. De asemenea, au creat obiecte estetice folosind materiale, instrumente și tehnici specifice lucrului manual (Fig. 3). Și-au dezvoltat competențe și aptitudini specifice educației non-formale: competențe interpersonale, capacitatea de lucru în echipă, disciplina, responsabilitatea, capacități de planificare.

În plus, cele două instituții partenere, Muzeul și Școala, având o funcție comună, funcția educativă, au reușit și prin acest atelier educativ să se apropie mai mult, să colaboreze și să comunice mai bine, totul în beneficiul elevilor care au participat și s-au implicat activ în acest atelier.

BIBLIOGRAFIE

1. Andrei, R., 2005, Pedagogia muzeală – programe și strategii, *Revista Muzeelor*, nr. 3, în http://www.revistamuzeelor.ro/arhpdf/2005_03_23.pdf
2. Botoș, D.R., 2015, Ziua mondială a mediului la grădiniță, *Pedagogie muzeală. Științele Naturii*, III, Muzeul Județean Mureș, Editura Mega, Tîrgu-Mureș: 13-17.
3. ***Ministerul Educației Naționale – Anexa nr.2 la ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 3393/28.02.2017, *Programa școlară pentru disciplina Biologie, clasele V – VIII* (<https://programe.ise.ro/Portals/1/Curriculum/2017-progr/27-Biologie.pdf>)

EDUCATIONAL WORKSHOP "FIELD RABBIT IN THE BURNAZ PLAIN"

(Abstract)

The Teleorman County Museum has three educational programs running over the course of a year: "Museum source of culture and education", "The museum visits you" and "Summer school".

As part of the "Museum source of culture and education" program, on 14.04.2022, at the headquarters of the Teleorman County Museum, the educational workshop entitled "Field rabbit in the Burnaz Plain" was held.

The activity followed the structure of the museum pedagogy activities carried out by the Teleorman County Museum, that is, the first part was dedicated to a video projection so that the second part was reserved for the actual workshop in which the students made, from felt, a toy in the shape of a bunny head.

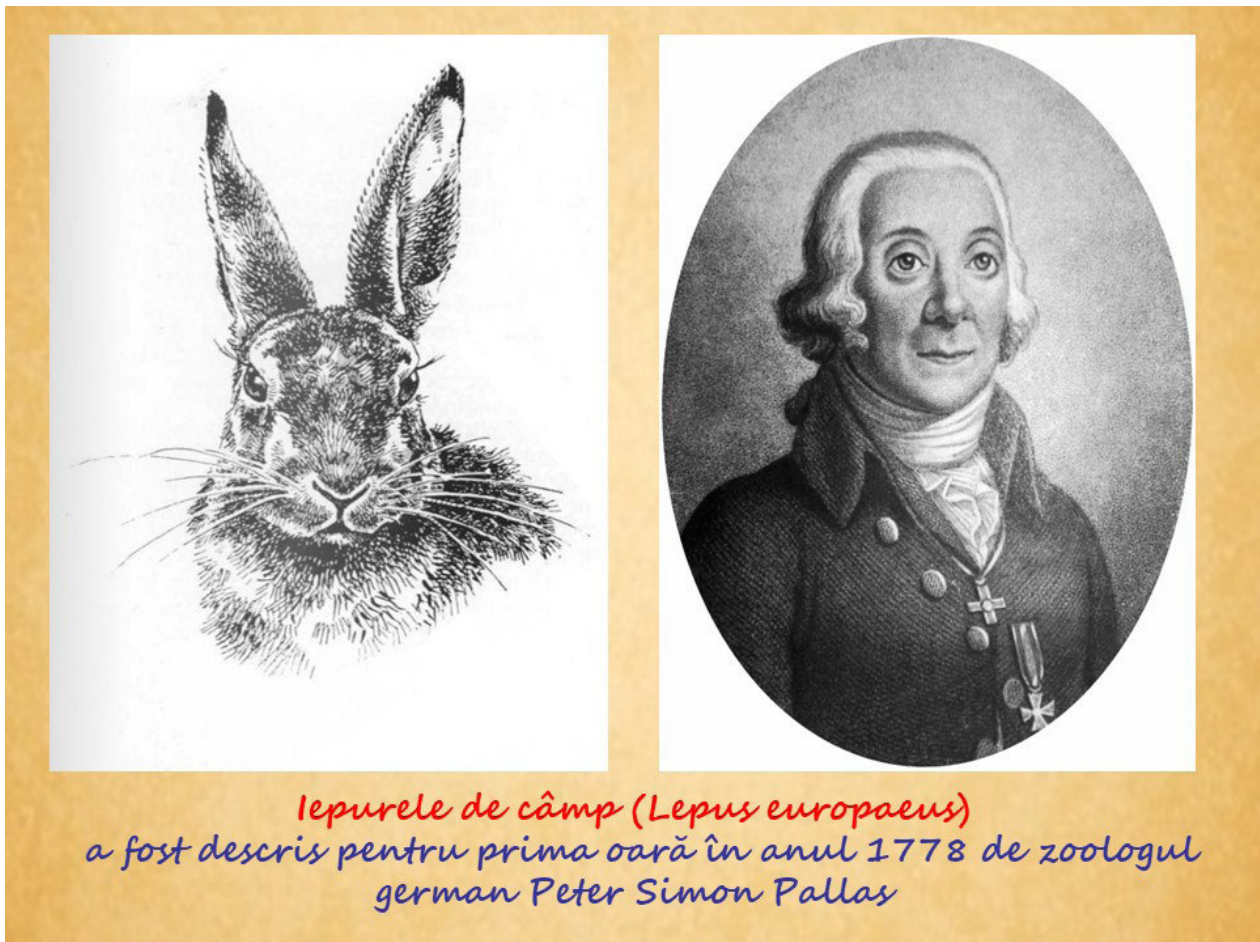

Fig. 1: Slide din prezentarea PowerPoint.

Fig. 2: Materialele folosite și etapele realizării iepurașului.

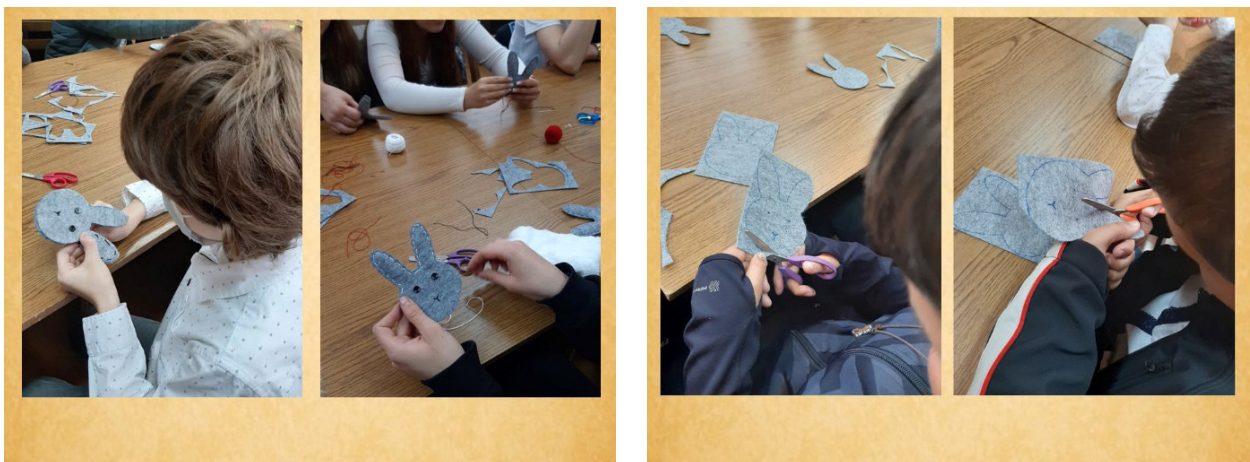

Fig. 3: Aspecte din desfășurarea atelierului.